

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 3. po południu z wyjątkiem świąt i niedziel.
Numer pojedynczy kosztuje w miejscu 5 ct., cztą 7 ct.
Biuro Redakcyi i Administracyi Ulica Wałowa 1. 29.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi rocznie 16 zł.; kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 35 ct. W miejscu rocznie 12 zł., kwartalnie 3 zł., miesięcznie 1 zł.
Przewodnik naukowy i literacki, dodatek miesięczny do *Gazety Lwowskiej*, otrzymują cało- i półroczni abonenci bezpłatnie, ćwierćroczni zaś i miesięczni za dopłatą, pierwsi 75 ct., drudzy 30 ct. — Przewodnik prenumerowany osobno kosztuje 4 zł.

Jednorazowe inserty obliczają się po 7 ct. kilkorazowe po 6 ct. od miejsca jednego wiersza.
Listy należy frankować. Reklamacye otwarte wolne są od opłaty pocztowej.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Gmina Łękwka w starostwie Tarnowskim postanowiła założyć u siebie szkołę i w tym celu zobowiązała się aktem fundacyjnym: 1) Postawić do 1. września 1875 budynki szkolny wraz z pomieszczeniem dla nauczyciela; utrzymywać go w dobrym stanie, tudzież dać grunt na ogród przy szkole w obszarze jednego morga. 2) Posprawić potrzebne do szkoły urządzenia i utrzymywać je w dobrym stanie. 3) Wyplacać każdemu nauczycielowi rocznie w ratach kwartalnych z góry 200 złr. w. a 4) Dostawiać rocznie na opał dla szkoły 6 sagów drzewa. 5) Wyplacać na pomniejsze szkolne wydatki rocznie 10 złr. a na utrzymanie stróża rocznie 12 złr.

Prawo prezentowania nauczyciela zastrzegła sobie gmina. Okazaną temi ofiarami gorliwość w szerzeniu oświaty ludowej, podaje się z wyrazem zasłużonego uznania do powszechnej wiadomości.

Z Rady szkolnej krajowej.

Lwów, d. 6. listopada 1873.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Wyciąg z protokołów

posiedzeń Wydziału krajowego za czas od 1go do 31go października 1873.

(Dokończenie.)

Wydział krajowy mianował Antoniego Łazkiewicza konduktorem drugiej klasy dla drogi krajowej Brzeżańsko-Złoczowskiej w oddziale Pomorzańskim.

Wydział krajowy przyjął następujące oferty:

Ofertę przedsiębiorcy Odyńca, o dostawę szutru dla drogi krajowej Strussowsko-Buczackiej i drogi krajowej Czortkowsko-Monasterzyckiej na rok 1874.

Przedsiębiorcy Leonarda Wiśniewskiego o dostawę szutru konserwacyjnego na rok 1874 dla drogi krajowej Dębicko-Tarnobrzeskiej i ofertę przedsiębiorcy Leonarda Wiśniewskiego w spółce z p. Chodorowskim o dostawę kamienia do budowy tejże drogi na przestrzeni od Tarnobrzegu do Zakrzowa.

Wydział krajowy zatwierdził ofertę Rosenberga na dostawę drzewa opałowego dla lwowskiego szpitalu powszechnego na r. 1874.

Wydział krajowy zatwierdził kosztorys na wyrestaurowanie starej trupiarni przy lwo-

wskim szpitalu powszechnym; kosztorys na roboty konieczne do uzupełnienia budowy nowego prosektoryum i kosztorys na reparację folwarku Blich przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Wydział krajowy uchwalił na czas sesyi sejmowej wstrzymać wypłatę z kasy podzrulków.

Wydział krajowy przyjął warunki układu spisane przez komisję wykonaną do rokowań w celu uregulowania stosunku lwowskiego szpitalu powszechnego do gminy miasta Lwowa.

Księdzu kanonikowi Julianowi Sembratowiczowi, proboszczowi gr. k. parafii św. Piotra i Pawła odmówił Wydział krajowy żądaniego podwyższenia szpitalnej remuneracyi na równo z rz. k. kapelanem szpitalnym i podwyższył remunerację z 100 złr. na 200 złr.

Wydział krajowy uchwalił starać się o przyprowadzenie do skutku wykończenia części nowego gmachu szpitalnego w Tarnopolu w celu umieszczenia w nim szpitalu.

Uchwalono odpowiedzieć c. k. Namiestnictwu, iż Wydział krajowy nie może się zgodzić na ustanowienie na koszt funduszu szpitalu św. Łazarza lekarza pomocnika dla oddziału chorób dzieci.

Wydział krajowy rozstrzygnął 11 rekursów w sprawach drogowych, 17 rekursów w sprawach budowniczych i cztery rekursy w sprawach gminnych.

Lwów dnia 13. Listopada 1873.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Lwów, dnia 20. listopada

Projekt adresu, przyjęty zapewne bez zmiany w izbie deputowanych, odpowiada co do treści i formy oczekiwaniom dziennikarstwa wiernokonstytucyjnego i kół parlamentarnych. Razem z mową dr. Herbsta w dyskusyi adresowej stanowić będzie tegoroczny adres wyznaczenie wiary większości i szczegółowy program jej akcyi. Adres daje rzadowi dzisiejszemu pełne wotum zaufania tak samo jak adres izby panów, od którego różni się głównie tem, że dobitniej podnosi przesilenie ekonomiczne i na końcu wspomina o radośnej rocznicy przypadającej 2. grudnia b. r. Ale w uczeniu tej rocznicy izba deputowanych nie ograniczy się na krótkim ustępie w adresie. W kołach parlamentarnych postanowiono osobną manifestacją izby uczcić jubileusz cesarski, a prawdopodobnie

stanie się to w sposób uchwalony w izbie panów.

Ghyczy zwraca na siebie od chwili złożenia mandatu uwagę całego świata politycznego w Węgrzech. W świeżej odezwie do wyborców były kierownik opozycyi motywując swoje ustąpienie z areny parlamentarnej i oświadcza, że nie mógł dłużej pogodzić swego przekonania z opozycją przeciw stanowi rzeczy, uświęconemu ugodą z r. 1867. Ghyczy miał już dawno zamiar złożenia mandatu, ale na początku bieżącej sesyi sejmowej odstąpił od niego mając nadzieję, że zdoła pogodzić ze sobą dwa wielkie stronnictwa.

Gdy nadzieja ta okazała się iluzoryczną, a dalsza niezgoda musi ściągnąć na Węgry ruinę, Ghyczy nie mógł dłużej pozostać na arenie parlamentarnej. Najciekawszy ustęp tego listu stanowią słowa karcące należycie jękkomyślność polityków, którzy uroiwszy sobie, że Węgry mają wszelkie warunki najrozleglejszej samodzielności politycznej, lekceważą ugodę z r. 1867, a nawet otwarcie ją podkopują. Ghyczy patrzy trzeźwo na stan rzeczy, cenii wysoko korzyści ugody i nie łudzi się mrzonkami o potęgę Węgiei.

Nordd. Allg. Ztg. podniosła bardzo silnie list pasterski biskupa z Nancy, który wzywa ludność do modłów na intencję połączenia Metz i Strassburga z Francją a głos tego dziennika jest widocznie inspirowany. W krótkim przeciągu czasu listy pasterskie naraziły dwa razy rząd dzisiejszy na przykrą kolizję pomiędzy względami na uczucia Francyi a staraniem o utrzymanie przyjaźnych stosunków z zagranicą. Pierwszą taką kolizję wywołał w lecie list pasterski arcybiskupa paryskiego, uderzający silnie na królestwo włoskie. Wówczas książę Broglie wyjaśniając stosunek rządu do biskupów, zastrzegł się przeciw wszelkim insynuacyom niezgodnym z pokojowemi oświadczeniami aktów urzędowych, a mianowicie mesażu. I w dzisiejszej kolizyi powoła się zapewne ks. Broglie na niedawny tak wybitnie pokojowy mesaż prezydenta republiki, ale rząd niemiecki wymagać będzie może lepszych dowodów lojalności t. j. energicznego wystąpienia przeciw biskupowi z Nancy.

Wybory do parlamentu niemie-

kiego odbędą się prawdopodobnie w pierwszej połowie przyszłego miesiąca. Urząd kanclerski miał już wezwać rządy związkowe, ażeby przygotowały się na rozwiązanie parlamentu i rozpisanie wyborów. Ziszcza się zatem przypuszczenie, że ks. Bismarck wyzyska dzisiejsze zwycięstwo stronnictwa liberalnego przy wyborach do sejmku pruskiego i pod wrażeniem tego zwycięstwa wywoła nową walkę wyborczą. Oczywiście stronnictwo liberalne będzie z tego kroku bardzo zadowolone, bo chwila dzisiejsza sprzyja istotnie najlepiej jego agitacyi.

„Jaskrawa sprzeczność w zdaniach nie pozwala przewidzieć wyniku dyskusyi nad wnioskiem Changarniera.“ Temi słowy kończy się ostatni telegram paryski wczorajszych dzienników i niezawodnie trafnie charakteryzuje sytuację. Powodem zamętu i niepewności jest dzisiaj już nie tylko stanowisko Bonapartystów lecz także chwiejność lewicy, która co chwila zmienia zamiary i plany.

Wybory w Danii wypadły całkiem pomyslnie dla opozycyi. Będzie ona miała większość w nowym parlamencie i niezawodnie odmówi gabinetowi budżetu. Starcie będzie bardzo drażliwe, jeżeli gabinet mimo ponownego wotum nieufności odwoła się na wolę królewską i zatrzyma teki. Przedmiotem sporu jest bowiem teraz granica pomiędzy swobodą króla w mianowaniu doradców, a wymaganiami większości parlamentarnej, ażeby gabinet był wyrazem jej zasad i polityki.

RADA PAŃSTWA.

Wypracowany przez dr. Herbsta projekt adresu tak opiewa w przekładzie *Czasu*:

Wasza ces. i król. apostolska Mość!

Wniosłe wyrazy, jakimi WCMość raczyłeś powitać zebrałą dla złożenia Ci zwykłego hołdu reprezentacyę państwa przy rozpoczęciu przez nią ponownem czynności parlamentarnej, wkładają na izbę poselską obowiązek złożenia WCMości najpoddaniejszego podziękowania.

Niniejsza sesya jest punktem zwrotu dla izby poselskiej; rozpoczyna ona swą czynność przy stanowczej zmianie swego

Dyabeł Wenecki.

(Dramat historyczny w 5. aktach p. M. Wołowskiego.)

Utwór dramatyczny, którego tytuł podaliśmy u góry, jest pod pewnym względem tak oryginalnym, że owa oryginalność jest może pierwszą w swoim rodzaju pośród całej literatury powszechnej — zasadza się bowiem na tej smutnej okoliczności, że autor nie zna nazwiska swojego bohatera...

Bohater jego zowie się Jan, herbu Nałęcz, sędzia poznański, pan Wenecki, z przydomkiem *Dyabeł wenecki*; figura zaś taka nigdy nie chodziła po Bożym świecie. Jestto raczej pomieszczenie dwóch współczesnych osób, z których jedną był Jan Czarnkowski herbu Nałęcz, sędzia poznański, drugą Mikołaj, dziedzic Wenecki z rodu Płomińczyków, sędzia kaliski, zwany *Krwawym dyablem*.

Nie potrzeba wielkiej erudycyi, aby o tem wiedzieć; dość było przejrzeć kilkukartkową rozprawę profesora Józefa Przyborowskiego z r. 1859 p. n. *Wiadomość historyczna o krwawym dyable*. W reklamach, jakie się pojawiły bezpośrednio po napisaniu dramatu w różnych dziennikach, zapewniano, że p. W. oparł się na rezultatach poszukiwań Przyborowskiego; tymczasem, jak widzimy, nie miał nawet w ręku jedynego krytycznego źródła odnoszącego się do *Dyabła weneckiego* i to źródła, na którego odczytanie potrzeba nie więcej jak kwadrans czasu.

Jestto niedbałość, zasługująca na skarcenie.

Nie mówiąc już o kolorycie, o podma-

lowaniu tła do obrazu, bo tego wszystkiego próżnobyśmy szukali, zarzucić musimy autorowi przedewszystkiem, że nazwawszy swój dramat „historycznym“, nie w podrzędnych rzeczach i osobach, lecz w samej tytułowej postaci, stanowczo rozminął się z historią, podsuwając bohaterowi charakter i dążność, z którymi obydwaj sędziowie, Jan i Mikołaj, nie zgoda nie mają wspólnego. Co większa, ani Długosz ani Przyborowski, ani Szajnocha jednym nawet słowem nie dali p. Wołowskiemu powodu do narysowania takiej postaci, jaką widzimy w dramacie, t. j. do uczynienia Jana czy Mikołaja wojownikami za sprawę ludu przeciw ciemiężącej go szlachcie. Byli to sobie *simplices servi dei*, ani lepsi ani gorsi od tysiąca innych braci szlachty — gdzie więc racya do forytowania jednego z nich na reprezentanta wielkiej, wyższej nad czas idei?

Powinien był autor albo nie posługiwać się wcale historią, albo też oparłszy się na niej, okazać jej jakiekolwiek względy i do pewnego przynajmniej stopnia pozostać z nią w zgodzie.

Dla przekonania się, o ile *Dyabeł* pana W. odstaje od historycznego, streśmy co o nim mylnie, na podstawie ustnej tradycyi opowiada Długosz a co na podstawie dokumentów pisze Przyborowski. Pierwszy mówi, jako Jagiełło i Jadwiga w połowie postu r. 1386 przybywszy do Wielkopolski, ukarali krwawego dyabła odebraniem mu dóbr i skazaniem na wieloletnie więzienie z powodu niesprawiedliwych wyroków „którymi on wielu sprawiedliwych i niewinnych wyzwał z posiadłości dziedzicznych“. Szajnocha tak dalej myśli Długoszową własnymi słowy uzupełnia: „Zwykłem w ówczesnej procedurze grabieniem czyli ciężaniem, wykonywanem przez całe

czeready drapieżnych woźnych i pachółków sądowych, na których tak gorzko narzeka statut wiślicki; nielitościwem zdzierstwem za każde odczytanie dokumentu za każde uchybienie sądowni, za każde zająknięcie się przy składaniu przysięgi, za każde wreszcie *niestanne*; osobliwie zaś stronnictwami wyroków, zyczajnie na korzyść strony możniejszej wydawanych, przywiódł pan Wenecki bardzo wiele ubogiej szlachty do nędzy, uciśkał wszystkich do krwi. W śmiertelnej zato nienawiści dał mu dręczony przezeń ubogi lud szlachecki przydomek *Krwawy dyabeł*. I mówiono o nim zwyczajnie: *Krwawy Dyabeł wenecki* lub z krótką: *Dyabeł wenecki*.“

Dotąd Szajnocha. Przyborowski rozdzieliwszy owego tradycyjnego „dyabła“ na dwie postaci, z aktami poznańskiego archiwum grodzkiego w ręku wykazuje, że ani Jan herbu Nałęcz, ani Mikołaj herbu Płomińczyk a przydomku *Krwawy Dyabeł*, nie utracili nigdy urzędów ani dóbr, i nigdy też nie siedzieli w turmie — że byli obaj ludźmi uczciwymi i spokojnymi, że Mikołaj „nosił swój przydomek“, są słowa Szajnochy po odczytaniu już pracy profesora P. — „przydomkowo“ podobnie jak inni nosili przydomki „Zrebiec“, „Owca“ i t. p.

Czyż w tych fałszywych i prawdziwych świadectwach historycznych jest choćby tylko pozorny powód do obarczania pamięci poczciwego szlachcica takimi zamysłami, jakie autor narzuca Janowi, sędziemu poznańskiemu (ma być Mikołajowi, sędziemu kaliskiemu)!

Lecz pomijamy już stronę historyczną, na którą mniejszy wreszcie kładlibyśmy przyścisł, gdyby wspomniane błędy nagradzały inne zalety. Na nieszczęście biorąc nawet dramat, jako zupełnie względem historycznym niepodległy, musimy przyznać, że jest

utworem miernym, który słabą daje rękomię talentu. Co w poczynającym dramaturgu mimo wielkich wad i niedostatków, świadczy o prawdziwych zdolnościach, które kiedyś ukazać się mogą w całej pełni, to organizm sztuki i piękność pojedynczych ustępów. Tymczasem utwór pana W. pozbawiony całkiem tych przyniotów, czczy wewnątrz, odznacza się tylko zręcznym do pewnego stopnia mechanizmem, pewną znajomością sceneryi i nieumotywowanemi, pochwytanemi z różnych stron efektami.

Najsmutniejszym wedle naszego zdania prognostykiem dla młodego dramaturga jest właśnie okoliczność, iż zamiast całą siłę poświęcić przedstawieniu ukochanej przez siebie myśli głównej, zamiast nad nią czuwać i o nią się przeważnie troszczyć, autor goni za efektami, przymila się płaskim instynktem publiczności, wymyśla mnóstwo figiolków a co najgorsza, z szumnych hasel swego bohatera robi niejako wabik na oklaski, rzucając popularne słowa i frazesy. Tak jest, słowa tylko i frazesy, bo sam autor nie wie, jak to wygląda owa idea, za którą się bohaterowi swojemu szarpać kazał. Czegóż on chce? Czy rzeczywospolitej kmiecej? Czy pierwotnego ustroju gminnego Sławian? Czy zeszlachcenia duchem chłopów — czy schłopienia szlachty, czy wytępienia jej — czy swobody i równouprawnienia kmiecia z innymi stany — demokracji czy demagogii?

Samo uchwycenie tej postaci pospolitego demagoga obecnych czasów, przeniesionego gwałtem w wiek XIV, jest więc nadużyciem popularnej nuty, a poniekąd dowodem, że autor w tym dramacie nie ukochał niczego okrom efektu i oklasków. Nie jest to dzieło myśli i zapału, ale fabrykat ze znanych i za-

dotychczasowego składu. Nie będąc wysłanną z Iona sejmów krajowych, izba poselska jest niezawisła od każdorazowego przekonania większości sejmowej, a działalność jej zabezpieczona od wstrząszeń; wyszła z bezpośrednich wyborów ludności, izba poselska jest naprawdę zdolną stać się najzupełniejszym wyrazem przekonań tejże, i stanowi przystań, w której rzeczywistość wszystkie stronnictwa mogą wypowiadać swe życzenia i żądania. W skutek tego wprowadzie różne przeciwieństwa, jakie dotychczas istniały, obecnie wyraźniej wystąpią na jaw; ale tem samem utracą tę szorstkość, jaką muszą zawsze przyjmować, skoro pewna partya jest pozbawioną sposobności wyrażenia swych żądań. Życzenia ludności pewnych krajów okazały się też nie tak jednomyślnymi, jak je wystawiali poprzedni reprezentanci. Tem pewniej zatem będzie można odpowiedzieć teraz wymaganiom sprawiedliwości, która nakazuje zwracać równą uwagę na interesy wszystkich różnorodnych szczepów plemiennych.

Możemy też żywić nadzieję, że reprezentacye wszystkich różnorodnych przekonani będą dążyły do porozumienia w duchu umiarkowania i sprawiedliwości, że ze wspólnej pracy parlamentarnej przedstawicieli wszystkich części monarchii, z ich wspólnej działalności celem równego poparcia interesów całości i części, wyjdzie wzmocnioną austriacką ideą państwa, i że powiedzie się odtąd na drodze spokojnego rozwoju utrwalic i ulepszyć konstytucyjne urządzenia ojczyzny. Będziemy chętnie z zaufaniem dopomagali rządowi WCMości w troskliwości o osiągnięcie tego celu.

Na początku sesji izba poselska mogła wyrazić radośne zadowolenie z rozkwitu ekonomicznego, z żywej i silnej działalności we wszystkich sferach produkcji i handlu w naszej błogosławionej ojczyźnie. Od tego czasu nieszczęściem nastąpiła klęska, wywołana przesadnym nadużyciem kredytu, która szerokie przyjęła rozmiary, w skutek przesadzanej i sztucznie żywionej żądzy gry w licznych kołach ludności; rozmiary tej klęski przechodzą znacznie zakres, jaki podobne przesilenia zwykły sprowadzać od czasu do czasu w życiu ekonomicznym cywilizowanych ludów. Następstwa tej klęski zagrażają przez podkopanie kredytu również kołom pracy produkcyjnej nie zarazony chorobliwą żądzą szybkiego bez pracy wzbogacenia się, kołom już i tak silnie dotkniętym przez zbieg innych nieprzyjanych okoliczności. Będziemy pilnie rozstrząsali środki na podstawie §. 14 ustaw zasadniczych przez rząd przedsięwzięte celem usunięcia tego niebezpieczeństwa, i będziemy z sumiennem uwzględnieniem wszystkich stosunków obradowali nad temi środkami, jakie okazały się niezbędnymi do odwrócenia od przemysłu i handlu trudności wynikających z upadku zaufania.

Aby jednak stosunki ekonomiczne na przyszłość wróciły do zdrowych zasad, konieczne potrzeba niezwłocznie przystąpić do reformy ustaw akcyjnych i giełdowych. Nie da się albowiem zaprzeczyć, że istniejące prawne przepisy, według doświadczenia jakiegoś przeszli, i wobec stosunków i ob-

jawów, jakie w najświeższych czasach wyszły na jaw, nie dadzą się dłużej utrzymać, że środki ostrożności, jakimi przez nie usiłowano ochraniać publiczność, raczej wychodziły jej na szkodę i że powrotu zaufania do przedsięwzięć akcyjnych tylko wówczas będzie można spodziewać się, jeżeli prawo z całą surowością wystąpi przeciw lekkomyślnemu i na chciwości opartemu obchodzeniu się z majątkiem spółek akcyjnych, oraz fałszywemu przedstawianiu jego stanu.

Wysokie znaczenie banku narodowego czyni wielce pożądanem rychłe ukończenie rokowań z rządem węgierskim w sprawie stanowiska tej instytucji, aby obrady nad przyszłym zadaniem banku narodowego mogły być rozpoczęte dość wcześnie przed wpływem jego przywileju i aby w nich mogła być zwrócona uwaga na obranie drogi do tyle doniosłego przywrócenia waluty.

Możemy z zadowoleniem odwołać się na to, że izba poselska stale kierowała się zasadą oszczędności i przez to wedle siły przyczyniła się do zaprowadzenia porządku w budżecie i polepszenia kredytu państwowego. Będziemy się trzymali tej zasady w każdym wypadku, w którym będzie chodziło o nowe obciążenie skarbu państwa, mianowicie zaś przyszłorocznego budżetu, tem ściślej, jeżeli ucisk ekonomiczny wzbudza obawy uszczuplenia chociaż chwilowego dochodu państwa, i że z powodu tego ucisku opodatkowanym poszkodowanym w zarobku, ciężar podatkowy obecnie będzie dokuczliwszy niż kiedykolwiek.

Wzgląd ostatni czyni bezwarunkowo koniecznym rychłe ukończenie reformy podatków celem sprawiedliwszego i bardziej równomiernego rozkładu ciężarów publicznych. Potrzeba potrzebnej reformy oddawna jest powszechnie uznaną, a izba poselska, która wielokrotnie wyrażała ubolewanie nad zwłoką, jaka nastąpiła w tej kwestyi, z obowiązku swego obrony ważnych powierzonych jej interesów, musi otwarcie wypowiedzieć swe przekonanie, że w danych okolicznościach dalsza zwłoka pociągnie za sobą nieobliczone straty.

Nie mniej pilne, jak ta dbałość o zagrożenie interesu ekonomicznego, jest rychłe przyjscie do skutku tych ustaw, jakie okazują się koniecznymi najpierw do zapewnienia luk powstałych w ustawodawstwie wskutek zniesienia konkordatu, gdyż brak tych ustaw, wywołał stosunki równie szkodliwe dla powagi państwa, jak dla moralności publicznej. Nie tylko jednak okazuje się nader pilnem wypełnienie owych luk w ustawodawstwie, ale także uważamy za nieodracalne zadanie ustawodawcze najbliższej przyszłości, przeprowadzenie zupełnej wolności wyznań i sumienia obywateli austriackich w ogóle, i nienaruszone utrzymanie niepodległości państwa wobec organizacji kościelnej w szczególności. Oczekujemy też przyrzeczonego wniesienia odpowiednich projektów do ustaw z tem życzeniem, aby one były wystarczającymi do całkowitej obrony praw państwa i wolności sumienia i do odparcia wszelkich zamachów z tej strony.

Równą gorliwość okazemy w obradach nad innemi zapowiedzianymi przedłożeniami. Witamy z radością każdy dalszy krok na

polu reform wydziału sprawiedliwości, musimy wszakże naznaczyć jako najpilniejsze ostateczne uregulowanie organizacji sądownej, ponieważ ułatwi ono w znacznej mierze przeprowadzenie ustawy o postępowaniu karnem wkrótce wchodzącej w życie.

Wielkie dzieło wystawy powszechnej, pokonawszy liczne trudności uzyskało powszechne uznanie i świetnie doprowadzonym zostało do końca. Spodziewamy się, że sposobność do różnolitego popędu i pouczenia się, jaką dawała wystawa objawi się w skutkach, i częściowo wynagrodzi wielkie ofiary jakich to przedsięwzięcie wymagało. Żywy współudział jaki WCMość brała w tym współzawodnictwie ludów i wysoki szacunek, jaki przez to został okazany uczciwej pracy, obowiązują nas do wyrażenia najniższego podziękowania. Zaszczytne stanowisko, jakie produkcya austriacka zdobyła sobie na tyłu polach działalności, jest jasnym punktem wobec licznych niepokojących zjawisk w stosunkach ekonomicznych teraźniejszości. Postęp w pracy przemysłowej i produkcji pierwotnej, pozwala spodziewać się, że dzisiejsze rozprężenie będzie przelotnem i nie przyczyni trwałych szkód naszemu ekonomicznemu życiu.

Jeżeli do uświetnienia wystawy przyczyniły się odwiedziny WCMości przez sąsiadnych i dalszych monarchów oddane, to napełnia nas szczególnem zadowoleniem, że dały one sposobność zwiększenia rękami utrzymania powszechnego pokoju, wykazując przyjacielskie stosunki do monarchów wielkich państw sąsiednich

W. C. Mości!

Za nie wiele dni ludy austriackie będą obchodzili uroczysty i pamiętny dzień rocznicy dwudziesto-pięcioletniej wstąpienia WCMości na tron przodków. Są to dwadzieścia pięć lat gorliwej troski panującego, ciągłe upiększone i rozjaśnione niezłomną miłością i wiernością ludów Austrii do ich dziedzicznego pana. Ludy te wiedzą, że zawdzięczają wspaniałomyślnemu postanowieniu swego Cesarza, zapewnienie im konstytucyjnych stosunków prawnych, zniesienie zasad, tamujących swobody ruchu a przez to i możliwość duchownego i materialnego rozwoju, i że jego niestrudzona troskliwość uczyniła podobnem, aby pomimo powracających nieszczęść, które nie dały naszej ojczyźnie chwil spokojnego rozwoju, Austriya wyszła z ciężkich walk odmłodzoną na wewnątrz, nakazująca szacunek na zewnątrz.

Dla tego też we wszystkich częściach państwa współbiegają się reprezentanci krajów i gmin, aby uroczysty ten dzień święcić w sposób najprzejmniejszy dla szlachetnego serca J. C. Mości. Izba poselska uprawniona reprezentantka wszystkich ludów, nie może swej wdzięczności lepiej wyrazić, jak odnawiając przyrzeczenie, że będzie wiernie dopomagała do spełnienia wysokiego zadania, jakie WCMość naznaczyła swej monarszej działalności za stały cel dążeń: połączenie ludów austriackich w potężną ideą prawa i wolności rządzące się państwo.

Niech Bóg czuwa nad Austrią!

Niech Bóg utrzymuje i błogosławi W. C. Mość.

Klub lewicy obradował w poniedziałek wieczór nad sposobem traktowania spraw budżetowych a mianowicie ustawę skarbową i ustawę o prowizorycznym poborze podatków. Uchwalono wybrać osobną komisję budżetową złożoną z 36 członków w ten sposób, że 30 kandydatów wybiorą kluby wiernokonstytucyjne, jednego Rusini, dwóch stronnictwo prawa, a trzech Polacy.

Klub postępowy obradując nad sprawą adresową ubolewał, że dzisiejszy skład delegacji stanowi nieprzewidywaną trudność w dokładnem zastosowaniu zasad oszczędności do budżetu. Przy najbliższem uregulowaniu stosunków z Węgrami należy zatem przystąpić do odpowiedniej zmiany w dotychczasowym stanie rzeczy. Dalej objawił klub życzenie, ażeby w adresie położono silny nacisk na reformę bezpośrednich podatków, tudzież podatków obciążających klasę małych przemysłowców.

Komisya wybrana dla sprawy pożyczkowej, obradowała 17. b. m. nad pytaniem: w jaki sposób mają być uzyskane potrzebne fundusze.

Wniosek dr. Mayrhofera: C. k. rząd zostaje upoważniony do postarania się o potrzebne fundusze pod warunkami jak najmniej uciążliwymi dla państwa, po części za pomocą długu bieżącego, po części za wydaniem renty.

Wniosek dep. Schöffla: C. k. rząd może dla udotowania kas zaliczkowych zawierać w miarę potrzeby interesa lombardowe z bankiem narodowym. Suma potrzebna na budowę kolei żelaznych, ma być uzyskana przez hipotekowaną pożyczkę kolejową.

Wniosek dep. Neuwirtha: C. k. rząd uzyska w sposób odpowiedni celowi i państwu jaknajmniej obciążający, fundusze potrzebne do pomocy państwowej aż do maksimum... bądź to przez zaciągnięcie pożyczki w monecie srebrnej, bądź to przez wydanie tytułów renty.

Wniosek dep. Steffensa: Potrzebne do udzielenia pomocy państwowej fundusze uzyska rząd za pomocą pożyczki w srebrnej monecie a po części także za pomocą długu bieżącego, dopóki pierwsza operacya kredytowa nie zostanie przeprowadzoną.

Przy głosowaniu utrzymał się wniosek dep. Neuwirtha 28 głosami na 34 głosujących.

Z dyskusji nad powyższymi wnioskami wyjmujemy tylko ważniejsze i ciekawsze ustępy.

Dr. Herbst przemawiał stanowczo za wydawaniem tytułów renty, za oddzieleniem tej sprawy od kwestyi waluty i ostrzegł przed niebezpieczeństwami, z jakimi połączone bywa angażowanie kredytu w obcym państwie.

Minister skarbu br. de Pretis oświadczył, że rząd nie widzi potrzeby pomnożenia środków obiegowych i pozostanie przy tem zdaniu, jeżeli wypadnie przystąpić do uregulowania waluty albo rozwiązania kwestyi waluty. Kwestya ta, której nie może oddzielić od kwestyi bankowej, musi być w ten sposób załatwioną, że noty państwa zostaną wycofane a ich miejsce zajmą pokryte noty bankowe. W każdym razie pamiętać o tem należy, że wielka część not państwowych wycofaną zostanie przez zamiany na banknoty a rząd będzie obowiązany dostarczyć bankowi pokrycia w srebrze. Ponieważ kwestya bankowa w najbliższej przyszłości musi być traktowaną, a tem samem potrzeba uzyskania srebra już dzisiaj może być przewidzianą, przeto postanowił rząd już dzisiaj wykonać część operacyi, których niezadługo nie będzie mógł uniknąć. W końcu kładzie mowa silny nacisk na potrzebę bezwarunkowego i spiesznego przywrócenia waluty.

Dep. Liebig mniema, że nie nadeszła jeszcze pora stosowna do uregulowania waluty.

Dep. Neuwirth wyraził ministrowi skarbu uznanie za jego oświadczenie co do stosunków waluty.

Dep. Kallir żąda, ażeby podkomitet zaproponował komisji kwotę, która ma być przeznaczoną na budowę kolei żelaznych.

Austria - Węgry. Liczba objawów lojalności z powodu zbliżającego się jubileuszu cesarskiego wzrasta we wszystkich prowincjach w coraz większym stosunku im bliższym jest dzień obchodu. Wszystkie korporacye, zakłady, reprezentacye i t. d. współzawodniczą ze sobą w wyborze najstosowniejszego sposobu uczczenia jubileuszu. Jak powszechnem i głębokim jest uczucie miłości i niezłomnego przywiązania do osoby Najjaśniejszego Pana, dowodzą liczne składki na cele dobroczynne w Galicyi i innych prowincjach. Najubożsi spieszą z datkami, ażeby uczcić radośną rocznicę w najwyższym domu cesarskim a obywatela zamożniejsi poświęcają na ten cel kwoty często bardzo wysokie. I tak n. p. w ostatnich dniach właściciel dóbr i fabrykant w Wiedniu Henryk Dra-

wsze skutecznych ingrediencyi — zresztą zła przysługa dla samej idei — bo znowu jeden demokrat nie wiedzący czego chce — niedołąga a co najgorsza zbrodniarz prawie z osobistej zemsty i z występnej miłości.

Uzasadniając ten pogląd ogólny, zapytujemy, co Jan, sędzia poznański (skoro go się już autorowi tak nazwać podobało) zrobił w całym dramacie dla ludu i rzekomej swej idei? Czy uwagiliśmy Spytka?... Nie! bo kocha się w jego żonie, czy mszcząc się i na zasadzki wyprowadzając Elżbietę? Czy uwodząc Hannę? (bo ją uwiodł podobno) czy wreszcie trując się w ostatecznej chwili? Czego chce dokonać ze swoim oddziałem chłopów? Wszystko to pokryte mrokiem grubej tajemnicy.

A teraz skończywszy z bohaterem, wyjmijmy z pudełka resztę figurek p. Wołowskiego. Prócz jednej Elżbiety, która lubo naszkicowana zaledwie i nie przeprowadzona konsekwentnie, ma przecież pozór ludzkiej postaci — wszystkie inne zresztą osoby nie są w rzeczy samej niczem innym, jak figurkami woskowemi. Sentymalna Hanna wieśniaczka polska XIV. wieku, umierająca na szaleństwo i pęknięcie serca, przebrana za polską Ofelię dziewczyna z nad Warty — O. Anzelm, czarny charakter, wysłannik dyplomatyczny Krzyżaków, nie wiedzący sam czego chce i wodzony przezeń jakby na sznurku Bodzanta, wplątany tu jak Piłat w Credo, bo go autor całkiem niepotrzebnie przez całe pięć aktów fatygował — biedny Spytka z Melsztyna, więziony w Wenecyi przez bohatera ludowego dlatego, że ostatniemu podobała się jego żona, Elżbieta Wojdemiorich — równie jak on bezwarwny, i nijaki Mirko, powołany jak się zdaje do scenicznego życia na to tylko, aby odspiewać balladę, przy której nie dziwimy się, że usnął Jan, i wygłosić kilka pięknie brzmią-

cych sentymentów — oto główne figury dramatu. Z takich części składowych jakaż urość mogła całość?

Trudno żądać od autora, aby postacie jego mówiły językiem zbliżonym do pojęć i wyobrażeń wieku, aby się n. p. nie puszczały na pole abstrakcyjnych rozmowań i natchnionych prorocत्व w rodzaju Psalmów przyszłości, bo na to potrzebowały być więcej nieco historycznej wiedzy — gdybyż przynajmniej nie gadali niedorzeczności! Cóż tu mówić o innych, kiedy nawet Mirko, ów Mirko, który jeżdżąc z Janem za granicę, otarł się tam i wykształcił, tak przemawia:

Wszakże dotąd panie
Indygenatu na Księstwo poznańskie
Nie otrzymałem.

Nie wspominamy już o mnóstwie psychologicznych i fizycznych nieprawdopodobieństw i zagadek, jak n. p. że Elżbieta wysłałszy list do uciekającego o wiele miłszą Jana, sama natychmiast na też schadzke wyjeżdża, lub o owym ciemnym podwójnym stosunku miłośnym Jana z panią Spytkową i Hanną, bo to są błędy mniejszej wagi w porównaniu z wymienionymi powyżej.

Jakkolwiek umiemy cenić dobrą chęć dyrekcyi, pragnącej młodym pisarzom podać dłoń przyrzadną, nie możemy jej wszakże powinszować wyboru tem więcej, że wystawiając na gwałt *Diabła weneckiego*, pominęła przyjętego już dawniej *Kroka*, którykolwiekbyż zarzuciłby mu można, jest jednym z piękniejszych objawów najnowszej naszej produkcji dramatycznej.

Przystry sąd nasz wielu może osobom nie przypadnie do smaku; co do nas, pisząc to, co nam dyktowało przekonanie, sądziłiśmy, iż nierównie większą tem wyświadczymy przysługę dyrekcyi, publiczności i

autorowi, aniżeli gdybyśmy dmąc w surmę banalnych pochwał, utrzymywali go w wysokim przeświadczeniu o wartości tej pierwszej próby, a tak zachęcali do dalszego płodzenia podobnych utworów.

Pomimo wzorowej reżyseryi, nie wiedzącej tylko jak się zdaje, że okolica Gniezna, jak w ogóle Wielkopolska jest płaszczyną, (nie właściwie tam więc góry) i skały — pomimo starannej gry większej części aktorów, całość przedstawienia z łatwych do odgadnięcia przyczyn rwała się nieustannie. I nie dziw — trudno bowiem znakomitemu nawet artyście przeprowadzić w oczach widza konsekwentnie charakter roli i uwydatnić wszystkie odcienia tam, gdzie brak właśnie jednolitości, konsekwencyi i prawdy w charakterach, gdzie brak psychologicznego rozwoju potęgujących się uczuć i brak wreszcie wszelkiego motywu do czynu i wypadków, do jakich podobało się autorowi popchnąć osobę swojej sztuki.

Muzyka p. Jareckiego do ballady pierwszego aktu jest raczej serenadą, stylem swoim w czterech pierwszych aktach przypominając serenadę z Mozartowego *Don Juana*; zwracamy jednak uwagę czytelników, że podobieństwo leży nie w melodyi, tylko w formie. Dalszy ciąg ballady jest *quasi* dramatyczno-muzyczną płataniną, dość przeciwieście oryginalnie orkiestrowaną. Ośm przedostatnich taktów przed finałową *ritornellą* jest umiejętnie zamaskowaniem naśladowaniem z Schumannem *Kinderscenen*. Widocznie to nie płód natchnienia lecz rzecz dokonana na prośbę czy zamówienie. Ze względu na niezaprzeżony talent, radzimy p. Jareckiemu wystrzeżać się podobnych robót.

K.

sche-Wartenberg przysłał ministrowi spraw wewnętrznych 20000 zhr. w obligacjach jednolitego długu państwa na założenie domu przytułku, którym miasto Berno chce uczcić jubileusz cesarski.

— Najjaśniejszy Pan mianował szefa sekcji w ministerstwie skarbu Alojzego Mosera dyrektorem austriackiego zakładu kredytowego ziemskiego.

Niemcy. Na posiedzeniu Izby niższej pruskiej Rady Państwa 17. b. m. przedłożył minister skarbu wykaz dochodów i rozchodów z roku 1872. Czyste dochody zwiększyły się po nad preliminarz o 23,872.101 talarów a w ogóle wpłynęło więcej o 34,785.726 tal., z czego na powiększone koszty poboru odpada 10,913.635 tal. a natomiast oszczędności wyniosły 3,701.652 tal., tak, iż nadwyżka wynosi 27,720.055 tal. Część jej została już wydana na mocy dawniejszych uchwał Izby; pozostaje zaś na rok 1874 do użycia 12,466.055 tal.

Z przypadających z kontrybucji francuskiej udziału wypłacono 62,368.886 tal.; z tego wydano 25½ mil. tal., a pozostaje do użycia 17,324.470 tal. Żądane na cele produkcyjne. Etat zarządów długu państwa wykazuje spłatę 80 milionów. Na r. 1874 dochody administracji ruchu powiększają się o 11,687.240 talarów, a wydatki uczynią więcej o 2,337.111 tal., po większej części potrzebowane w zarządzie kolei żelaznych, dlatego rząd zastanawia się nad pytaniem, czy mają być zatrzymane taryfy kolei. Dalej wypada mniej o 1,203.615 tal. dochodów z administracji państwa, co jednak równoważy się z innymi dochodami. Na r. 1874 rząd uchyla myśl nadzwyczajnego umorzenia długów, a żąda w nadzwyczajnych wydatkach 33,365.092 tal. na cele produkcyjne z czego na ministerium wyznań 3,141.320 tal., spraw wewnętrznych 975.000, sprawiedliwości 2,050.000, skarbu 2 miliony, handlu 24 mil. na budowy ładowe i wodne, a w tej liczbie 9¼ mil. na kanały, regulację rzek, budowę mostów i kolei żelaznych.

Francya. (Zgromadzenie narodowe) Napływ publiczności do Wersalu był d. 15. b. m. niezmierny. Deputowani jawili się w komplecie. Trybunały były przepełnione. Thiers nie było na posiedzeniu. Rząd nie chce czynić żadnych ustępstw i popiera wniosek mniejszości komisji 15tu. O godzinie 2½ zagał prezydent Buffet posiedzenie Izby. Deputowany Pradié przedłożył wniosek utworzenia drugiej Izby i organizacji władz państwowych. Po wyczerpaniu porządku dziennego wstąpił na trybunę deputowany Johnston z prawicy i rzekł: „Chociaż porządek dzienny wyczerpany, upraszam Izbę, aby posiedzenia nie zamykała lecz aby się odroczyła na dwie godziny, poczem odczytanem zostanie sprawozdanie komisji przedłużenia władzy.“

Hr. Rampont (z lewego centrum) zapytuje poprzedniego mowcę, czy wie o tem z pewnością, że sprawozdanie to będzie mogło być odczytanem o godz. 5. Dep. Johnston domaga się zresztą odroczenia na dwie godziny w tym tylko celu aby spowodować posiedzenie wieczorne (*poruszenie na prawicy*) i tym sposobem wpłynąć na wybory, które się jutro w dwóch departamentach odbyć mają. Dep. Pressensé (z lewego centrum) Jeżeli dep. Johnston żąda aby komisja w przeciagu dwóch godzin ukończyła swe sprawozdanie, wywiera on tem samym moralną presję, która może pociągnąć za sobą nadmierne skutki. Takich rzeczy nie widziano jeszcze w żadnym parlamencie. Dep. Germonier: Tak było gdy zdawałem sprawę o frankfurckim traktacie pokojowym. Brisson (z skrajnej lewicy) oświadcza, iż wtedy chodziło o jak najspieszniejsze pozbycie się Niemców; zdajemy mamy do czynienia ze sprawą czysto wewnętrzną; prawica chce wywrzeć presję na komisję i tym sposobem wpłynąć na wynik głosowania. Prezydent Buffet nie wie, czy sprawozdanie będzie go'owe. Po rozmowie, którą miał dziś rano z sekretarzem komisji Bèthmont, mniema, że sprawozdanie dziś przedłożonem zostanie. W tej chwili zjawia się w Izbie Bèthmont, wstępuje na trybunę i oświadcza, „ze zdziwieniem dowiedziałem się, że Izba dziś jeszcze życzy sobie odczytania raportu komisji, który nie jest dotąd zupełnie wygotowany.“ Mimo tych wyjaśnień obstaje Johnston przy swoim wniosku, który poddany pod głosowanie wielką większością został przyjęty. Poczem zawieszono posiedzenie o godz. 5.

Około 6. godziny rozpoczęło się posiedzenie na nowo. Laboulaye i kilku innych członków komisji jawią się w sali. Sprawozdanie Laboulaye wywołuje wielką radość na lewicy, gdyż domaga się uorganizowania legalnej formy rządu t. j. republiki. Po odczytaniu sprawozdania przystąpiło mnóstwo deputowanych lewicy do Laboulay'a, aby uściskać mu rękę i gratulować sukcesu.

W końcu oznajmił prezydent Izby że rozprawy nad odczytanem sprawozdaniem

odbędą się dopiero w poniedziałek, czemu się nikt nie sprzeciwił. Lewica była zadowolona, że sprawozdanie komisji zostało odczytanem w sobotę, gdyż przez niedzielę będzie miała czas przygotować się do rozstrzygającej walki w poniedziałek.

Z przebiegu posiedzenia poniedziałkowego 17. b. m. podaliśmy wczoraj krótką wiadomość w „Ostatniej poczcie.“ Obszerniejsze sprawozdanie podamy wkrótce.

Proces Bazaina'a.

Świad. O katastrofie sedańskiej dowiedzieliśmy się z *Köln. Ztg.* 7. albo 8. września. Wiadomość o zajściach w Paryżu doszła nas 13. września wraz z proklamacją Jules Favra. Posiedzenie rady municypalnej odbyło się około 20. Nie mam protokołu pod ręką, i nie pamiętam dokładnie przebiegu rozpraw.

Obrońca. Czy nie mógłbyś pan do poniedziałku wystarać się o protokół? Jest on wielce ważny.

Św. Przyrzeka postarać się o protokół do poniedziałku.

Prezydent przystępuje następnie do przesłuchania świadków w sprawie stosunków twierdzy z rządem obrony narodowej.

Pierwszym świadkiem tej kategorii jest André prefekt departamentu Isere, który w czasie kampanii był merem miasta Ars. W dniu 22. albo 23. otrzymał on depeşe za pośrednictwem pewnego wieśniaka, któremu przybieciano 1000 franków, jeżeli zaniesie depeşe do Metz. Świadek nie wie, czy wieśniak ten dostał się do Metz, bo nie widział go już potem. Dnia 14. września wysłał André do Metz przez pewnego żołnierza dzienniki z opisem wypadków paryżkich i proklamacją Favra. Te dzienniki otrzymał Bazaine z pewnością. Świadek utrzymuje że we wrześniu nie było tak trudno dostać się do Metz jak w sierpniu. Władze niemieckie wydawały bardzo wiele przepustek. Świadek sam wydał 500 przepustek, które podpisała komendantura niemiecka. Później poseł prefekt często dzienniki dla czasopisma *Courrier de la Moselle*; Bazainowi nie poseł wiadomości, sądził bowiem że marszałek przy łatwości komunikacji, zawiadomiony jest o wszystkim.

Prezyd. Czy ambulanse i magazyny fortu St. Quentin mogły być ostrzelane?

André. Zdaje mi się, że ambulanse leżały po za obrębem strzałów, magazyny jednak mogły być ostrzelane. W skutek strzałów fortecznych musiano wstrzymać przez kilka dni rozdzielanie żywności.

Prez. To właśnie chciałem skonstatować.

(Rozprawa z 14. listopada.)

Były gubernator Metz, jen Coffinieres źle wyjdzie na procesie Bazaina. Zeznania mieszkańców Metz, występujących w roli świadków, głównie są skierowane przeciw niemu; mianowicie członkowie byłej rady municypalnej Metz mocno swemi zeznaniami kompromitują tego generała. Jeden z tych radców miejskich, Bedin, kupiec, twierdzi stanowczo, że aż do obsaczenia Metz przez wojska niemieckie nie prawie nie przedsięwzięto w celu zaprowiantowania miasta. Gdyby, mówi świadek, wzięto się wcześniej do dzieła, można było zaopatrzyć miasto w żywność aż do 15. listopada. Dnia 13. października, generał Coffinieres oświadczył radzie gminnej że magazyny armii są puste. Wszyscy w Metz przeświadczeni byli że roztrwoniono zapasy żywności. Bedin zarzuca dalej zawiadowstwu wojskowemu że nie uczyniło nic, ażeby ściągnąć do twierdzy zapasy z okolicy. Po kapitulacji przekonał się on naocznie, że w sześciu włościach okolicznych znajdowała się wielka ilość zboża.

Nie mogliśmy, powiada świadek, zbadać właściwych zamiarów naczelnej władzy wojskowej, pocieszałiśmy się wszakże, iż wyższe względy polityczne nakazywały tak działać jak działano; dziś jednak niech mi wolno będzie skonstatować, że wszystko co się działo w Metz było czystą komedią.

Upomniemy przez prezydenta ażeby miarkował się w słowach, świadek powiada: Nam, mieszkańcom Metz, trudno bardzo się miarkować, gdy mowa w tym przedmiocie. Unosimy się, to prawda, i może źle czynimy, ale nie umiemy inaczej.

Obrońca Lachaud zapytany, czy nie chce zadać świadkowi jakiego pytania oświadcza, iż postanowił nie badać w ogóle nieszczęśliwych ziomków swych z Metz.

Następny świadek, radca gminny Metz Magnin, człowiek schorzały, słabym głosem zeznaje, że już w początkach sierpnia poczynił był u generała Coffinieres kroki celem zabezpieczenia dostaw żywności, takowe wszakże pozostały bez skutku. W Metz liczone 4000 wozów i 16,000 koni; w przeciagu więc sześciu dni można było tyle nagromadzić zapasów z okolicy, że dla miasta i armii wystarczyłyby na rok cały. Razu pewnego generał Coffinieres przybywszy na posiedzenie rady gminnej i widząc powszechny

zapał zawołał z lekceważeniem: „Ah! panowie jesteście patryarchami! panowie!“ (*Sensacja w sali*). Świadek opowiada dalej, jak to starano się podkopać dobrego ducha w ludności rozsiewając potworne wieści o przygotowaniach w obozie niemieckim do bombardowania miasta. W końcu uprasza świadka, aby mu wolno było przedłożyć sądowi niektóre dokumenta.

Prez. Jakież to są dokumenta?

Świadek: Zbiór dzienników w owym czasie wydanych w Metz.

Prez. Czy podjazdy pruskie już 13. sierpnia ogolociły zupełnie z żywności okolicę Metz?

Świadek: Tak. — Na dowód przytacza kilka przykładów.

Świadek Vianson, który podczas wojny był merem w Plappeville, na zwyczajne zapytania sądu o nazwisko, stan i t. p. odpowiada: „od czasu aneksyi bez zajęcia.“ Zeznania jego zresztą nie zawierają nic szczególnego. Następny świadek, kupiec Villegrain, w czasie wojny komisarz pewnej firmy bankowej. Po dłuższych, daremnych staraniach o uzyskanie audyencji u marszałka, celem przedstawienia mu położenia miasta, rozmawiał 9. września z młodym oficerem ordynansowym marszałka, który zapewniał go, że wycieczki celem rekwizycji w okolicy przedsiębrać się nie dadzą, gdyż żołnierze nie są już zdolni do ich wykonania. W pięć lub sześć dni później otrzymał audyencję u marszałka, który żalił się przed nim że nasyłają mu z miasta listy anonimowe z pogróżkami i obelgami, koniec końcem jednak nie uwzględnił uwag świadka.

Po 20-minutowej przerwie prezydent każe wprowadzić świadka du Vorns, byłego członka rady gminnej Metz. Świadek ten potwierdza zeznania poprzednich zapewniając iż nic nie uczyniono dla zaprowiantowania Metz. W ten sam sposób wyraża się ostatni świadek Bouchot. Następnie przesłuchanie świadków odwodowych. Pierwszym jest abbé Dumolard, kapelan 2. dywizji IV. korpusu. Twierdzi on, że brakło amunicyi. Zeznania innych świadków nie miały znaczenia. Posiedzenie zamknięto o godzinie w pół do 5tej.

(Rozprawa z 15. listopada.)

Lekarz szpitali i ambulansów twierdzi Metz dr. Grillot utrzymuje, że 26. października nie było już żywności. W dniu kapitulacji chodziło o życie 200 000 ludzi. Inny lekarz wojskowy dr. Maffré zeznaje, że zdawał marszałkowi codziennie sprawę o stanie rannych, i że marszałek żywo się interesował losem tych nieszczęśliwych.

Baz. Nie mogłem codziennie zwiędzać dwudziestu szpitali, kazałem sobie przeto zdawać sprawę. Wyjeżdżałem każdego dnia i dowiadywałem się przy sposobności o zdrowiu żołnierzy, umieszczonych w ambulansach.

Kom. rząd. (do świadka) Czy nie przypominasz pan sobie, jakie zeznania złożyłeś w obec podprefekta swego okręgu?

Dr. Maffré. Gdy wróciłem w moje rodzinne strony z Kassel, dokąd towarzyszyłem Bazainowi, wezwał mnie do siebie pan podprefekt i zadawał mi niektóre pytania na które odpowiadałem.

Kom. rząd. Czy nie przypominasz pan sobie tych pytań?

Świadek. Nie; ale może przypomnę je sobie, gdy mi zostaną powtórzone.

Kom. rząd. Pytano pana, czy to prawda, że żołnierze leżeli w błocie, i że marszałek o nich się nie troszczył. Pan odpowiedział: Tak.

Dr. Maffré (nieco zmieszany) Zaledwie przybyłem z Kassel, pojawili się żandarmi aby mnie aresztować. Zaprowadzono mnie do prokuratora cesarskiego. Ten mi powiedział, że ma rozkaz uwieźć mnie i zadawał mi pytania, nie leżące w obrębie mojej kompetencji.

Chédanne był prefekt Metz, że zapasy żywności w okolicy Metz nie były wcale tak znaczne, jak utrzymują inni świadkowie. Okazuje to najlepiej fakt, że już w sierpniu musiano robić zakupna w Belgii.

Obrońca. Czy gwardya narodowa nie była zorganizowana?

Świadek. Gwardya narodowa już w lipcu była uzbrojona. Marszałek Bazaine nakazał organizować artylerję gwardyi narodowej.

Obrońca prosi świadka, aby zdał sprawę z posiedzenia rady municypalnej, które się odbyło w czasie, gdy już miano wiadomość, że armia pozostanie pod Metzem.

KRONIKA.

— O zamordowaniu posłańca pocztowego w Ropczycach, o którym podaliśmy przed dwoma dniami telegraficzną wiadomość, otrzymujemy następujące bliższe szczegóły. Morderstwo dokonane zostało w pobliżu poczty, na drodze rządowej, w obrębie miasta. Zamordowany posłaniec zapukał był do okna kancelaryi pocztowej, uwiadamiając o swem przybyciu i powrócił do wózka, aby powyjmować worki. Pocztmistrz, p. Aug. Siekierski, był

już ubrany i czekał w oświetlonej kancelaryi — a gdy posłaniec nie powracał z przesyłkami, wyszedł sam na drogę i zastał już trupą. Zarządzono natychmiast energiczne śledztwo i aresztowano domniemanego sprawcę Walentego Niepada, krwią zbrozonego. Aresztowany, który zaprzecza wszystkim, oddany został sądowi w Pilźnie. Jestto opryszek, niedawno po 7 letnim więzieniu na wolność puszczony, którego tak się bano w okolicy, że po wsiach formalnie okup mu płacono — co się dopiero teraz ½ zeznań świadków pokazało. Worek z korespondencyami znaleziono — przesyłki pieniężne zaś, które wyniosły 950 zhr. dotąd nie zostały odszukane. Prawdopodobnie leżą gdzieś ukryte w polu.

* **Morderstwo.** Tej nocy zamordowano w Żółkwi trafikantkę i zrabowano pieniądze. Kosztowne zastawy i perły. Zarządzono wszechstronnie śledztwo za niewiadomym jeszcze mordercą.

* **Nieszczęśliwy wypadek.** Wczoraj między godz. 7. a 8. wieczór wszczęła się z niewiadomej przyczyny w sieni domu pod 14 przy ulicy Arsenalskiej bójka między kapralem Janem Manszem z pułku piechoty barona Kellnera i nieznanym z nazwiska feldweblem. Obaj zapamięci byli mocno pijani. Gdy następnie przywołano patrol wojskowy, uciekł Mansz po drabinie na dach pierwszego piętra, z którego jednak pośliznąwszy się spadł na ulicę i rozbił sobie głowę. Odwieziono go do szpitalu wojskowego, feldwebela zaś aresztowano.

* **Noce odwiedziwy.** Rewizor policyjny p. Millet zaszedłszy tej nocy o godz. 11. do slyneju z nabywania rzeczy kradzionych Neche Schlesinger zastał w jej mieszkaniu pod 1. 3 przy ulicy Łaziennej znanego złodzieja Adama Mandziewicza, właśnie w chwili, gdy przywiózł jej faskę masła i godził się o cenę. Przy przeszukaniu sukien Mandziewicza znaleziono tylko jeszcze 2 zhr 17 ct., i odprowadzono go wraz z faską masła do policyi.

* **Kradzież konfitur.** Wczoraj wieczór skradziono z powozu adwokata p. R. Onyszkiewicza, jadącego ulicą Zieloną, walizę czarną skórą obitą, w której mieściły się konfitury w łącznej wartości 50 zhr. Podejrzenie kradzieży pada na mężczyznę mogącego liczyć lat 40, w długim ciemnym surducie, wzrostu średniego.

* **Znalezione masło.** Hersz Senz wyrobnik, złożył w policyi dziesięć oseków masła w łącznej ilości 4 garnców, które dziś rano o godzinie 7. znalazł na Krakowskim schowane w śniegu.

* **Exces.** Bazyli K. kapral z 41. pułku piechoty idąc wczoraj wieczór ulicą Krakowską w stanie mocno pijanym, wywijal gołym pałaszem tamując drogę przechodniom. Straż policyjna odprowadziła go na strażnicę główną wojskową.

* **Aresztowano wczoraj Maryę Swysz,** służącą, za usiłowane przepuknięcie straży policyjnej, i Grzeska Olskiego z Biłohorszczy za kradzież koźnacha w cenie 14 zhr.

(G) **Zapiski dyecezyalne.** Ks. Piotr Pietrzycki, profesor i katecheta przy c. k. gimnazjum w Bochni, przeznaczony został na administratora osierociałego po zająciu proboszcza Franciszka Głuzińskiego kościoła w Bochni. Ks. Alexander Wyżykowski, dotychczasowy administrator t.ć. kościoła w Rudniku (powiatu niskiego) otrzymał dnia 10. listopada 1873 kanoniczną instytucję na tamtejsze probostwo.

— **Wyprawę naukową do Afryki,** a mianowicie do wschodniej części Sahary czyli starożytnej pustyni Libijskiej przedsięwzięła właśnie znany podróżnik niemiecki Gerhardt Rohlf i wyzwa geografów wszystkich krajów aby mu nadysłali myśli i uwagi odnoszące się do tej podróży, adresując wprost do Wejmaru. Wiecekról Egiptu daje 4.000 funtów szterling, na koszt tej wyprawy.

— **W Jeddo,** stolicy Japońskiej, założone będzie na wielką skalę muzeum przemysłowe, obejmujące wyroby europejskie, zwłaszcza takie, które mogą być przedmiotem handlu pomiędzy Japonią a Europą. Japońska komisja wystawowa w Wiedniu poczyniła już znaczne zakupno dla rzeczzonego muzeum.

— **Ludność Wielkiej Brytanii** według najnowszego spisu liczy ogółem 31½ miliona dusz. W ciągu ostatnich dziesięciu lat powiększyła się więc cyfra ludności o dwa i pół milionów czyli 8.8 proc. W r. 1871 znajdowało się w Anglii 4,258.000 domów mieszkalnych, przypadało więc na każdy dom 545 mieszkańców.

— **Wody Karlsbadzkie** odwiedziło w tym roku 19,309 gości.

— **Amerykańska sprawiedliwość.** W Illinois zdarzył się niedawno wypadek kolejowy, przyczem jeden z podróżnych złamał nogę, drugi zaś został zabity. Tak pierwszy jak i wdowa po zabitym wnieśli przeciw zarządowi kolejowemu pozew o odszkodowanie. Sąd przyznał w rzeczy samej 5,000 dolarów wynagrodzenia wdowie, ochromiałemu zaś 15,000 dolarów. Wdowa, rozumie się nie była zadowolona z tego wyroku, pytała więc sędziego, dla czego jedna noga ma być warta trzy razy tyle co cały człowiek? — Pani, odparł sędzia, proszę być pewną że sprawiedliwość się nie omyliła. Człowiek, któremu braknie nogi, nie kupi sobie takowej nawet za 15,000 dolarów, podczas gdy wdowa posiadająca 5,000 dolarów po-

sagu z łatwością znajdzie sobie męża, lepszego może nawet niż był pierwszy.

Z Paryża doniósł telegram o śmieci bankiera Bischoffsbeima, szefa znanej firmy „Bischoffsheim, Goldschmidt et Comp.“ Zmarły w 73. roku życia Bischoffsheim zostawił 60—80 milionów majątku w spadku trojgu dzieciom swym: dwu synom i córce. Jeden z synów jego znany jest jako zwolennik sztuki i sam pracuje na polu dramatycznym, drugi jest szefem banku pod powyższą firmą istniejącego w Londynie.

Kopalnie srebra w Kutnohorze (Kuttenberg) w Czechach, wkrótce na nowo otwarte zostaną przez ces. król. skarb. celem dalszego wydobywania tego szlachetnego kruszcza.

W pozostałościach po cesarzu Napoleonie III. znaleziono mnóstwo listów, próśb i ofert, jakie cesarz Francji za panowania swego otrzymał z Niemiec, a w zbiorze tym bardzo wiele też znajduje się pociesznych korespondencyj. Tak n. p. pięciu Niemców posła cesarzowi rozmaite pamiątki jakoby po wielkim jego stryju. jako to: autografy, książki rozmaite, serwis stołowy, pierścień, tabakierki kilka, pocioczochy i t. p. Znalazł się nawet taki, co posłał tabakierkę „którą Napoleon I. widział i miał ochotę kupić.“ Inny znów opowiada w liście swym, że w tymże samym dniu i tejże samej godziny kiedy wielki cesarz umarł na wyspie Helene, on spadł z drzewa i znacznie poszwanował, uprasza więc o względy. Kiedy ukazało się dzieło cesarza Napoleona III. „Życie Cezara“ posypała się ogromna ilość próśb i propozycyji o pozwolenie przetłumaczenia lub krytycznego rozbioru tej książki. Dzienniki niemieckie, podając szczegółowy wykaz tych korespondencyj ostro ganią swym ziomkom okazany w takowych serwilizim.

Korespondencja administracyjna.

J. W. hr. A. Kr. w Dubiecku. Ponieważ *Gazetę* wysyłamy jak najregularniej, więc reklamacyę przedłożyliśmy dyrekcji pocztowej. Nr. 264 wysłaliśmy wczoraj.

GOSPODRASTWO I HANDEL.

Przegląd handlowy.

— Lwów d. 18. listopada 1873. (Oryginalne sprawozdanie *Gazety Lwowskiej*.)

(Dokończenie.)

Ruch w handlu zbożowym był ożywiony a ceny stałe. Dowóz zboża z Rosyji był ogromny a stanowił tylko początek kolosalnego wywozu, który rozwinie się przed naszymi oczyma w przyszłych miesiącach. Pomyślny stan cen i popytu na większej części targów zagranicznych wywołał ten dla Galicyi nader korzystny zwrot w obrocie. Mianowicie na północno niemieckich giełdach zbożowych, które mówiące nawiasowo nie zawsze prawidłowo postępują, ceny chwilowo znacznie poszły w górę. Dla handlu krajowego ten wzrost ceny nie miał wielkiego znaczenia, to też ceny na targach krajowych nie były bardzo ponętne. Najlepsze wyobrażenie o kolosalnych rozmiarach obrotu daje ta okoliczność, że wielkie magazyny kolei żelaznej Karola Ludwika nie wystarczają na pomieszczenie transportów. Ciągłe przybywanie do Galicyi kupcy i speculanci z Pragi, Pardubic, Chrudima, Monachium, Wrocławia i Mysłowic.

Handel pszenicą koncentrował się w Tarnopolu, Czerniowcach i Podwoleczyskach, gdzie kupowano znaczne zapasy dla młynów i do wywozu. Młyny parowe ograniczają swoje zamówienia z powodu niekorzystnego stanu handlu mąką. Stosunki pieniężne jeszcze ciągle powikłane działają pod tym względem wciąż niepomyślnie. Na żyto był popyt nietylko w kraju lecz także za granicą a za dobry gatunek płacono wcale dobrze. Jęczmień utrzymał się w cenie ale obrót był mierny. Za jęczmień pełnej wagi dla browarów płacono o 25 — 30 więcej, gdyż okazuje się już brak takiego jęczmienia. Owies wysyłano w znacznych zapasach do Prus z Rzeszowa, Przeworska, Jarosławia i Przemysła.

Na targach zamiejscowych ceny były następujące: Bochnia: pszenica 190 zł 13 zł. 20 ct. — 13 zł. 50 ct., żyto 180 zł 9 zł. — 9 zł. 25 ct., jęczmień 158 zł 7 zł. 50 ct. — 7 zł. 75 ct., owies 112 zł 3 zł. 60 ct. — 4 zł. — ct. Ruch był ożywiony. Z Rosyji nadeszły pierwsze transporty żyta na konsumcyę a transporty pszenicy poszukiwane. Tarnów: pszenica 190 zł 13 zł. — 13 zł. 25 ct., żyto 180 zł 9 zł. — 9 zł. 25 ct., jęczmień 158 zł 7 zł. 25 ct., — 7 zł. 50 ct., owies 112 zł 3 zł. 75 ct. — 4 zł. 10 ct. Ruch był ożywiony. Dowóz ziemniaków do fabryki krochmalu był ogromny. Dowóz zboża na targ był nieznaczny. Dębica: pszenica 190 zł 12 zł. 50 ct. — 13 zł. żyto 180 zł 8 zł. 75 ct. — 9 zł. 25 ct., jęczmień 158 zł 7 zł. 20 — 7 zł. 60 ct., owies 112 zł 3 zł. 50 ct. — 3 zł. 75 ct. Ruch był słaby z powodu braku gotowego towaru. Handel owsem był więcej ożywiony. Rzeszów: pszenica 190

zł 12 zł. 25 ct. — 12 zł. 50 ct. żyto 180 zł 9 zł. — 9 zł. 25 ct., jęczmień 158 zł 6 zł. 50 ct. — 7 zł. 25 ct., owies 112 zł 3 zł. 20 ct. — 3 zł. 50 ct. Ruch był ożywiony. Cena żyta wznosiła. Jęczmień był poszukiwany a owies kupowano do wywozu. Jarosław: pszenica 190 zł 12 zł. — 13 zł., żyto 180 zł 8 zł. — 9 zł. jęczmień 158 zł 6 zł. — 7 zł., owies 112 zł 3 zł. — 3 zł. 50 ct. W porównaniu z ubiegłym tygodniem ruch znacznie się ożywił. Z Jarosławia wywożono znaczne zapasy wszystkich gatunków zboża. Ze wschodu nadeszły wielkie transporty pszenicy i owsa. Przemysł: pszenica 190 zł 12 zł. 12 zł. 75 ct., żyto 180 zł 8 zł. — 8 zł. 75 ct., jęczmień 158 zł 6 zł. 50 ct. — 7 zł. 25 ct., owies 112 zł 3 zł. 20 ct. — 3 zł. 60 ct. Ruch był ożywiony. Żyto kupowano dla Węgier. Dla tutejszych młynów parowych nadeszły transporty pszenicy z wschodniej części kraju. Wywóz owsa do Prus trwa ciągle. Lwów: pszenica 190 zł 12 zł. 50 ct. — 12 zł. 75 ct., żyto 180 zł 8 zł. 50 ct. — 8 zł. 75 ct., jęczmień 158 zł 7 zł. 7 zł. 25 ct., owies 112 zł 4 zł. — 4 zł. 20 ct. Z terminem dostawy w styczniu i lutym pszenica 12 zł. 75 ct., żyto 8 zł. 75 ct. Sytuacja handlowa była pomyślna. Tarnopol: pszenica 190 zł 11 zł. 50 ct. — 12 zł., żyto 180 zł 7 zł. 50 ct. — 8 zł., jęczmień 158 zł 6 zł. 25 ct. 6 zł. 75 ct., owies 112 zł 3 zł. — 3 zł. 50 ct. Sytuacja była pomyślna. Z Husiatyna przywieziono w ostatnich ośmiu dniach 14.000 centn. zboża. Dowóz zboża z okolic wynosił 9000 centn. Brody: pszenica 190 zł 11 zł. 50 ct. — 12 zł., żyto 180 zł 7 zł. 50 ct. — 8 zł., jęczmień 158 zł 5 zł. 50 ct. — 6 zł. 25 ct., owies 112 zł 3 zł. — 3 zł. 50 ct. Ruch był ożywiony. Z Rosyji przywieziono: 120.000 centn. żyta, 117.000 centn. pszenicy, 600 centn. jęczmienia i 300 centn. owsa. Wszystkie stacje sąsiedniej kolei rosyjskiej są przepełnione transportami zboża a głównie żyta. W najbliższych dniach transporty wyniosą 200.000 centn. Podwoleczyska: pszenica 190 zł 11 zł. 25 ct. — 12 zł., żyto 180 zł 7 zł. 25 ct. — 8 zł., jęczmień 158 zł 5 zł. 25 ct. — 6 zł. owies 112 zł 3 zł. — 3 zł. 40 ct. Dowóz z Rosyji wynosił w ostatnich ośmiu dniach 12000 centn. pszenicy i 3600 centn. żyta. Oczekują dalszych znacznych transportów.

Bydła rzeźnego przywieziono w ostatnim tygodniu kolejną lwowsko-czerńowiecką 1400 sztuk, które wysłano dalej do Oświęcimia. Z tutejszego targu odstawiono na dworzec kolei żelaznej 44 wołów. Dalej wysłano: z Tarnopola 11 wołów, z Podwoleczysk 83, z Gródka 21, kolejną dniestrzańską 42, a kolejną węgiersko-galicyjską 51. Na targu wiedeńskim sytuacja handlowa była pomyślna. Cena wynosiła 33 — 35 zł.

Ceny węgla znnowu się podniosły o 4 — 5 ct. na centnarze. Dla kolei żelaznych i dla prywatnego użytku przywieziono w ostatnich ośmiu dniach do Galicyi 33.000 centnarów węgla.

OSTATNIA POCZTA.

Sprawozdanie obszerne z wtorkowego bardzo ciekawego posiedzenia izby deputowanych podamy jutro a dzisiaj podajemy tylko najważniejsze szczegóły. Na wstępie posiedzenia dep. Halka złożył przyrzeczenie a dep. Krzeczunowicz otrzymał urlop czterdziestodniowy. Izba upoważniła prezydium do złożenia Najjaśniejszej Pani gratulacyi w środę, jako dzień Jej imieniu a potem uchwaliła uczcić dzień 2. grudnia osobnym adresem gratulacyjnym, który złoży u stóp tronu osobna deputacja złożona z 12 członków izby. Dyskusyę adresową rozpoczął dr. Herbst bardzo krótkim przemówieniem, poczem przemawiał w imieniu polskich deputowanych z Galicyi dr. Dunajewski (przeciw adresowi), a w imieniu ruskich deputowanych p. Kowalski (za adresem). Dep. Ciencięła (przeciw adresowi) konstatawał że reforma wyborcza nie skompletowała reprezentacyi Państwa. Opozycja jest tylko częściowo zastąpiona a ta część może zostanie zniewoloną opuścić izbę. W końcu użalał się mowca, że narodowość polska na Śląsku doznaje krzywdy ze strony władz rządowych. Dr. Demel (za adresem) jako reprezentant niemieckiej ludności Śląska zbijał wywody Ciencięły a po nim hr. Hohenwart (przeciw adresowi) złożył oświadczenie w imieniu swoich zwolenników, że nie weźmie udziału w dyskusyi adresowej, która mogłaby być uważaną za uznanie reformy wyborczej dokonanej z naruszeniem praw królestw i krajów austriackich. Dr. Giskra (za adresem) polemizował z mową dr. Dunajewskiego wyrażając na wstępie uznanie dla jej spokojnego i umiarkowanego tonu. Dr. Razlag (przeciw adresowi) wyjaśniał stanowisko Słowenców wobec konstytucyi i ubolewał nad brakiem równouprawnienia narodowości. Mowa deput. Hermanna (przeciw adresowi) była pełną

ostrych wycieczek przeciw reformie wyborczej, rządowi i większości izby, która bardzo często przerywała słowa mowcy oznakami zniecierpliwienia. Dr. Forregger (za adresem) polemizował z dr. Razlagem jako reprezentant niemieckiej ludności Krainy. Podobne znaczenie miała mowa hr. Coronini (za adresem). Dr. Hansa (za adresem) uderzył na mowę dep. Hermauna i wykazywał pilną potrzebę uregulowania stosunku kościoła do Państwa. Dr. Schaffer (za adresem) przemawiał w charakterze reprezentanta niemieckiej ludności Krainy. Dr. Hönigsmann (za adresem) bronił reformy wyborczej przed zarzutami opozycyjnych mowców. Dr. Vosnjak (przeciw adresowi) konstatawał, że reprezentacya Krainy w izbie nie odpowiada interesom większości. Słowency nie odnieśli z konstytucyi wielkich korzyści. Dr. Ryger (za adresem) powitał z szczególnym uznaniem ustęp adresu poświęcony reformie podatkowej. Szczegółowe sprawozdanie o treści tych wszystkich mów rozpoczynamy dzisiaj dosłownym przekładem pierwszej mowy dr. Dunajewskiego.

Dr. Dunajewski: Uprosiłem sobie głos, aby w imieniu moich polskich towarzyszy wyrazić nasze wątpliwości przeciw projektowi. Nie oddawaliśmy się ani na chwilę nadziei, aby adres dał wyraz naszym zapatrywaniom i zasadom; przeciwnie wiemy dobrze, że wszystko, co w nim się zawiera, oddaje zamiary tego stronnictwa, które posiada większość w tej izbie. Mówię „większość“ — albowiem nie mogę uznać używanej terminologii: „wiernokonstytucyjność“.

Wszyscy, którzy w izbie tej zajmują miejsca, mają na podstawie swego przyrzeczenia równe prawo do uchodzenia za wiernokonstytucyjnych. (Brawo na prawej.) W izbie tej niemasz przeciwników konstytucyi. (Oklaski z lewej.) Ze o pojedynczych postanowieniach konstytucyi mamy odmienne zdanie, to rzecz naturalna. Wszakże i w stronnictwie panów są rozmaite odcienia.

Mówią o panujących stronnictwach w tej izbie i w tem państwie; wyrazu tego tem bardziej przyjąć nie możemy. Możnaby jeszcze w każdym razie przyznać że pewien naród na mocy swej kultury i swego ekonomicznego rozwoju mniema się być obecnie powołanym do przodownictwa, a to do przodownictwa w cywilizacyjnym kierunku, ale o panowaniu jakimś w Austrii nie ma mowy; znamy tylko jednego panującego i jeden dom panujący. (Brawo.)

Mówią także o jakiejś partyi rządowej. Jakoż byłoby do życzenia, aby w naszym konstytucyjnym państwie istniała taka zwarta partya. Jeżeli jednak przedłożony nam projekt adresu porównamy z systematem rządu tak jak go nacechowała mowa tronowa, to nie możemy oprzeć się myśli, że nie słyszmy partyi, która rząd popiera, ale partye, która go naciska, aby jej życzenia urzeczywistnił.

Państwowa idea austriacka nie może być, przynajmniej według naszego zdania, w ten sposób pojmovaną, jakoby przeznaczeniem było narodów austriackich rozpląnąć się w wielkim, zapewne w dziejach bardzo zasłużonym narodzie niemieckim. Do tego nie potrzebaby monarchii austriackiej. (Brawo na prawej.) Nie możemy także pochwałać uchylecia wszelkiego wpływu sejmów na wspólnie sprawy monarchii, ponieważ to sprzeciwia się uznanej przez nas austriackiej myśli państwowej.

Wobec poruszonych w adresie pojedynczych spraw, które w tej wysokiej izbie zajmują się mamy, możemy się w zasadzie jako tako zgodzić. Mianowicie rzetelnie przy czyniać się będziemy do usunięcia ekonomicznych kłopotów. Jakkolwiek uznajemy potrzebę uregulowania stosunków między państwem a kościołem, to pragniemy przeciw, aby to uregulowanie nie było uciskiem, czego po całej osnowie tego ustępu adresu obawiać się należy, albowiem kościół postawio no w nim poniekąd jako szkodliwą, powszechnie zagrożającą instytucyę; spodziewamy się i mamy w tem ufność ku rządowi, że będzie umiał uszanować i bronić interesów zwolenników kościoła, którzy liczą się na miliony.

Także co do ustępu ostatniego, w którym złożone są życzenia wys. Izby dla Najj. Pana w blizką rocznicę dwudziestopięciu letniego jubileuszu rządów, pozwalam sobie wyłuszczyć w krótkości zapatrywania moje i moich towarzyszy. Żyła się jakoby nas przydaniem tego ustępu chciano przymusić do głosowania także za adresem w jego całości. Ze w obec wyrażonych w adresie zasad tak być nie może, jasną jest rzeczą. Hasła Najjaśniejszego Pana: *Viribus unitis* tylko tym sposobem zadość się uczyni, jeżeli pojedyncze siły utrzymane będą w sile i zdrowiu, aby w połączeniu stanowiły potęgę. Jeżeli siły te będą zniszczone, to z ich połączenia nie wytworzy się całość potężna.

Ubezpieceni żywotności pojedynczych części nie wiedzie zdaniem naszym do wewnętrznego pokoju i do utrwalenia potężnego stanowiska państwa, i obawiamy się, że jeśli zdanie przeciwne rozwijane będzie aż do statecznych konsekwencyj, to przyszłych 25

lat rządów naszego Monarchy zakłócone były większymi troskami, niż to było w pierwszych 25 latach. Silni poczuciem rzetelnego i szczerego przywiązania do Cesarza, państwa i kraju, przejęci jednak nie wzruszonym przekonaniem, że wskazana adresem droga w swej całości nie prowadzi do spokoju zewnętrzniego, możemy głosować tylko przeciw użyciu projektu adresowego za podstawę dalszych obrad w tej wysokiej izbie (*Brawo po prawej*).

We wtorek (18. b. m.) toczył się w Poznaniu nowy proces przeciw arcybiskupowi hr. Ledóchowskiemu za obsadzenie czterech urzędów duchownych bez zawiadomienia prezydenta prowincyi. Prokurator wniósł karę 4000 talarów a ewentualnie dwa lata więzienia. Sąd skazał arcybiskupa na 2000 talarów ewentualnie 13 miesięcy więzienia.

Agence Havas donosi: Większość komisyyi 15tu przyjęła siedmioletnią protogacyę, obsta je jednak przy tym artykule projektu ustawy, który poddaje przedłożenie władzy pod ustawy konstytucyjnej.

Na wtorkowym posiedzeniu Zgromadzenia nar. rzekł sprawozdawca komisyyi 15tu: Ponieważ ministrowie oświadczyli, że w projekcie komisyyi widzą tendencyę zwłoki, która nie istnieje, nie ma już mowy o zgodzie i dlatego komisyya obsta je przy swoich pierwotnych uchwałach. Bertault (*z lewego centrum*) występuje przeciw przedłużeniu władzy i żąda, aby Broglie podał się do dymisyyi. Prax Pratis wzywa wszystkie stronnictwa aby głosowały za odwołaniem się do ludu. Chesnelong odczytuje oświadczenie monarchistów, że nie odmawiają swego współudziału w ustaleniu rządów Mac-Mahona lecz obsta je przy zdaniu, że monarchia jest naturalną formą rządu we Francyi.

Junta likwidacyjna rzymska zajęła 17. b. m. 8 klasztorów bez żadnej przeszkody. Dotychczas wydała junta 800 asygnat na pensy, które reprezentują sumę 300.000 franków rocznej renty.

Times donosi, że spór o Arabię zdaje się być usunięty po zapewnieniu Porty, że wojska jej opuszczą terytorium sporne.

Prezydent Stanów Zjednoczonych Grant postanowił pozostawić kongresowi ostateczną decyzyę w sprawie statku „Virginia.“ Opinię publiczną jest za bezwzględną interwencyą.

Dowiedzenia z Santjago z 12. b. m. zaprzeczają dawniejszym wiadomościom o rozstrzelaniu w dniu 10. b. m. 57 powstańców.

Telegramy *Gazety Lwowskiej*.

Sanok, 19. listop. Posłami na sejm krajowy wybrani zostali Zenon Słonecki 36 głosami na 58 głosujących i Edward Gniewosz 29 głosami na 56 głosujących.

Brzeżany, 19. listop. Przy dzisiejszym wyborze głosowało 34. Posłem wybrany został Andrzej Cywiński 24 głosami. Dr. J. Czerkawski otrzymał 9 głosów.

Tarnopol, 19. listop. Z kuryyi większych posiadłości wybrany posłem na sejm krajowy właściciel dóbr, Kazimierz Szeliński.

Wiedeń, 19. listopada Podkomitet wydziału ekonomicznego wnosi dostarczenie 20 milionów w drodze pożyczki srebrem lub rentą, i użycie jej na wsparcie budowy kolei żelaznych, eskont weksłów i na zaliczki Zaliczki dawane być mają na wexle, towary lub papiery państwowe i takie papiery krajowe, które prawnie używane być mogą na lokacyę sum papularnych, dalej, na realności lub hipoteczne należności, a w końcu na polecenie osób trzecich.

Na wczorajszym posiedzeniu wydziału ekonomicznego przyjęto zaprojektowaną operacyę kredytową i artykuł o budowie kolei, jakoteż rezolucyę, aby rząd natychmiast postarał się o szyny, maszyny i wagony dla kolei Leluchowsko-Tarnowskiej i dla kolei istryjskich.

Wersal, 19. listopada. Zgromadzenie narodowe przyjęło 383 głosami przeciw 317 siedmioletnie przedłużenie władzy Mac-Mahona. dalej 370 głosami przeciw 330 wybór komisyyi do obrad nad ustawami konstytucyjnymi i w końcu 378 głosami przeciw 310 cały w duchu rządu zredagowany projekt mniejszości komisyyi piętnastu.

Odpowiedz. redaktor: Władysław Łoziński

Przyjechali do Lwowa

Dnia 19. Listopada
Hotel Zorza: Pp. hr. Borkowski S. z Uhrynowa. — hr. Męczyński J., z Palikrowy. — hr. Młodecki J., z Monasterzyk. — Pierzchała Iz Uszkowic. — Skrutkowski S., z Polski. Stiechel R., z Polski. — Tomicki W., z Polski.
Hotel Angielski: Pp. Papara D., z Batiatycz. — Toczyński St., z Brzegów. — Wysocki K., z Ostrobrza.
Hotel Krakowski: P. Rychalski J., z Zarudzia.
Odjechali ze Lwowa
Dnia 19. Listopada
Pp. Książę Lubomirski H., do Bakońcyc. — hr. Mier H., do Buska. — Nahlik F., do Klebanówki. — Hnicki A. do Przemysła. — Laszkiewicz A., do Rosy. — Nowotny H. do Krakowa. — Markowski K., do Rosy. — Trzeciak J., do Rakowic.

Spostrzeżenia meteorologiczne.

z dnia 20. Listopada 1873.
Barometr 731.6 mm. Psychometr suchy 1.80C.
Psychometr wilgotny 1.80 C. Prężność pary 3.9 mm. Wilgoć 100 Zachmurzenie 10 Wiatr W5 Ozon 9
Opad w mm. z ostatnich 24 godzin śniegu 0.95 mm
Uwaga gęsty śnieg.

Poolagi kolejowe: Przychodzą na główne dworzec: z Krakowa o 5 g. 57. m. rano. 9. g. 45. m. w nocy i 10. g. 50. m. rano; z Czerniowic: 3. g. 58. m. rano, 3. g. 45. m. po południu i 11. g. 8. m. w nocy; — z Podwoleczysk i Brodów: 4. g. 18. m. rano, 4. g. 8. m. po południu i 10. g. 58. m. w nocy.

Odchodzą: do Krakowa 5. g. 5. m. rano 5. g. 5. m. wieczór i 11. g. 28. m. w nocy; — do Czerniowic: 6. g. 17. m. rano, 12. go. 15 n.

w południe i 11. g. w nocy; — do Podwoleczysk i Brodów: 12 g. w połud., 10 g w nocy i 6. g. 7. m. rano.
Z Podkamoza odchodzą do Podwoleczysk i Brodów: g. 11. 32. m. w nocy i 12. g. 20. m. w południe.

Ruch dyliżansów pocztowych.

Table with columns for destination (Jaroslavia, Stryja, Sambora, Brzeżan, Sokala, Brodów, Jaroslavia), departure times, and notes like 'osobowa' or 'Mallep.'.

Uwaga: Poczta pasażerska (Mallepost) przyjmuje 3 osoby, pakunkowa tylko jedną osobę

(Nadesłane).
Wszystkim chorym przywraca siłę i zdrowie bez lekarstw i kosztów Revalschiere du Barry z Londynu.

Od 26 lat żadna choroba nie może się oprzeć delikatnej Revalschiere du Barry, która u dorosłych i u dzieci usuwa bez leków i kosztów wszystkie cierpienia żołądkowe, nerwowe, piersiowe, płucowe, choroby wątroby, gruźlicę, błon śluzowych, oddechowe, pęcherza, nerek, gruczoły, suchoty, dychawicę, kaszel, niestrawność, zatkanie, rozwolnienie, bezsenność, osłabienie, hemoroidy, wodną puchlinę,

febrę, zawrót głowy, uderzenia, szum w uszach, nudności i wymioty nawet wśród ciąży, diabetes, melancholie, chudziąca, reumatyzm, gościec i bladaczka.
Wyciąg z 80.000 świadectw o wyleczonych chorobach, które oparły się wszelkim lekarstwom, a międzytem certyfikaty profesora Dra. Wurzera, radcy medycynalnego Dra. Angelsteina, Dra. Shoreland, Dr. Campbell, profesora Dra. Dédé, Dra. Ure, hr. Castlestuart, markizy de Brehan, księcia Issenstein, hr. Mensdorff Pouilly i wielu innych wysoko połączonych osób, przesyła się na żądanie franco.
Skrócony wyciąg z certyfikatów.
L. 64210. Markiza de Brehan uleczone z siedmioletniej słabości wątroby, bezsenności, drżenia chudnięcia i hipochondryi.

L. 78109. Wdowa p. Klemm w Düsseldorfie z długoletniego bólu głowy i wymiotów.
L. 75877. Floryan Köller c. k. rzadca wojskowy w Budzie, z kataru płuc i gardła, zawrotu głowy i ciężkości na piersiach.
L. 75970. P. Gabriel Teschner, słuchacz wyższej szkoły handlowej w Wiedniu ze słabości piersiowej i nerwowej rozwiniętej w wysokim stopniu.
L. 65715. Panna de Montlouis z niestrawności, bezsenności i chudnięcia.
L. 76928. Br. Sigmio z dziesięcioletniego porażenia rąk i nóg.
Pożywniejsza niż mięso, oszczędza Revalschiere u dorosłych i dzieci, 50 razy cenę swoją na innych środkach i pożywieniu. W puszkach zawierających

1/2 funta 1 zł. 50 c. 1 f. 2 zł. 50 c. 2 f. 4 zł. 50 c 5 f. 10 zł., 12 f. 20 zł., 24 f. 36 zł. Biskopcy Revalschiere w puszkach po 2 zł. 50 c., 4 zł. 50 c., Revalschiere czekoladée w tabliczkach i proszkach na 12 filiżanek 1 zł. 50 c., na 24 filiżanek 2 zł. 50 c., na 48 filiżanek 4 zł. 50 c., w proszkach na 120 filiżanek 10 zł., 288 filiżanek 20 zł., 576 filiżanek 36 zł. Miejsca sprzedaży: Barry du Barry et Comp. w Wiedniu, Wallfischgasse Nr. 8. we Lwowie u Piotra Mikolascha, Zygmunta Ruckera, Leopolda Rotlendera, F. W. Królikowskiego i Jakóba Beisera, w Stryju u D. J. Nussenblatta & Comp. również we wszystkich miastach u znanych aptekarzy i kupców. Z Wiednia skutecznie się przesyła w różne strony za zaliczka.

Cennik lwowskiej Izby handl. i przem. z 19. listopada 1873.

Table with columns for item name, unit, and price. Includes categories like 'Akcyze za sztukę', 'Lisy zast. losowane', 'Obligacje indemn.', 'Akcyze', 'Kurs giełdy wiedeńskiej'.

Table with columns for item name, unit, and price. Includes categories like 'Lisy zast. losowane', 'Obligacje indemn.', 'Akcyze', 'Kurs giełdy wiedeńskiej'.

Table with columns for item name, unit, and price. Includes categories like 'Lisy zast. losowane', 'Obligacje indemn.', 'Akcyze', 'Kurs giełdy wiedeńskiej'.

Table with columns for item name, unit, and price. Includes categories like 'Kurs złota', 'Telegrafowany kurs wiedeński'.

DZIENNIK URZĘDOWY.

(3375 1-3) Obwieszczenie
L. 21271. Z dniem 16. Listopada 1873 rozpoczyna swą czynność urząd pocztowy w miejscowości Rokietnicy, powiecie jarosławskim, który się pocztą listową i wartościową, jakoteż przekazami pieniężnymi zatrudniać będzie i swe połączenie z urzędem pocztowym w Jarosławiu za pomocą dziennych poczt posłańczych pieszych utrzymywać będzie, które w następującym porządku obiegać mają:
Z Rokietnicy o 4 godz. po południu.
w Jarosławiu o 8 godz. wieczór.
Wpływa do pociągu nr. 8 ze Lwowa.
Z Jarosławia o VI godz. 40 min. rano.
w Rokietnicy o X godz. 40 m. przed poł.
Odchodzi po przybyciu pociągu nr. 7 z Krakowa.
Do obrębu doręczenia urzędu pocztowego w Rokietnicy wciela się następujące gminy:
Rokietnica, Tuligłowy, Czematyca, Boratyn, Dobkowice, Maćkowice, Hosienice i Tapin
Oddalenie między Rokietnicą a Jarosławiem wynosi 26 3/8 mili.
Rzeczonymi pocztami pieszymi przesyłane będą przesyłki wartościowe do 3 funtów wagi.
Co się niniejszem do powszechnej wiadomości podaje.
Lwów, dnia 3. Listopada 1873.

(3378 1-3) Ogłoszenie
Nr. 9980. R. s. k. C. k. krajowa Rada Szkolna rozpisuje konkurs na następujące posady:
1. W Bludnikach (Stanisławów) nauczyciela ludowego z płacą 100 zlr.; 7 korcy twardego zboża, 6 sągów drzewa, ogródek i wolne pomieszkanie. Prez. Gmina.
2. W Lutowiskach (Sanok) nauczyciela ludowego z płacą 200 zlr. na stróża 24 zł. 6 sągów drzewa; 5 zlr. od JWielmożnej hr. Konarskiej, 8 fur drzewa i 2 zlr. od p. Bera Hersza Tellera, 10 zlr. na drobne wydatki i 5 zlr. na premię. Prez. miejscowy komitet szkolny
3. W Krowicy hołdowskiej (Jarosław) nauczyciela ludowego z płacą 200 zlr. 7 sągów drzewa, na stróża 5 zlr. na drobne wydatki 4 zlr. Prez. gminy „Krowica hołdowska i Krowica.”
4. W Pniowie (Stanisławów) nauczyciela ludowego z płacą 200 zlr. opałem i mieszkaniem. Prez. Gmina.
5. W Ułazowie (Jarosław) nauczyciela ludowego z płacą 200 zlr. 4 morgi 170 sążni pola, usługa od gminy, 6 sągów drzewa, 5 zlr. na premię. Prez. gmina wspólnie z obszarem dworskim.

6. W Nowym Sączu nauczycielki robot ręcznych z płacą 150 zlr. Prez. gmina.
7. W Zakliczynie (Bochnia) przy 4ro. klasowej szkole:
a) dyrygującego nauczyciela z płacą 350 zlr., remuneracyi 50 zlr. pomieszkaniem. Posadę tę nadaje c. k. krajowa Rada szkolna.
b) trzech nauczycieli z płacą 300 zlr.
Jedną posadę nadaje krajowa Rada szkolna; na drugą prezentuje JWny. K. hr. Lancoroński a na trzecią Gmnia.
8. W Woli dzwińskiej (Bochnia) nauczyciela ludowego z płacą 137 zlr. 54 ct 2 morgi 1516 gruntu i 5 sągów drzewa. Prez. gmina.
Podania petentów w potrzebne alegata zaopatrzone mają być wniesione na ręce dotyczącej c. k. Rady szkolnej okręgowej najdalej do 30. listopada b. r.
Od Rady szkolnej krajowej
We Lwowie dnia 1. listopada 1873

(3379 1-3) Edykt
L. 32074. C. k. Sąd krajowy we Lwowie wzywa niniejszym edyktem posiadaczy, wedle podania zginionych obligacji indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, mianowicie wylosowanych na dniu 30. Kwietnia 1867 obligacji nr. 4068 na 50 zł., dalej obligacji nr. 4411 na 50 zł., następnie obligacji pod nr 15962, 15963, 15964, 15968 i 15969 każdej po 100 zlr. wszystkich tych siedmiu obligacji z kuponami, z których pierwszy dnia 1. Listopada 1872, a ostatni 1. Listopada 1873 jest płatnym, nakoniec obligacji nr. 15965 z dwoma kuponami, z których pierwszy dnia 1. Maja 1873 zaś ostatni dnia 1. Listopada 1873 jest płatnym, ażeby wylosowaną obligację nr. 4068 z dotyczącymi kuponami, dalej kupony od innych powyżej poszczególnionych obligacji po dzień dzisiejszy już zapadłe w przeciągu 1 roku 6 tygodni i 3 dni od dnia trzeciego ogłoszenia obecnego edyktu w gazecie lwowskiej licząc, kupony zaś w dniu 1. Listopada 1873 zapasé mające w przeciągu 1 roku, 6 tygodni i 3 dni od dnia płatności kuponu licząc, nakoniec wszystkie obligacje powyżej nadmienione, z wyjątkiem pod nr. 4068 w przeciągu 3 lat od dnia ostatniego kuponu t. j. od dnia 1. Listopada 1873 licząc, c. k. sądowni krajowemu przedłożyli, w przeciwnym bowiem razie poszczególnione obligacje i kupony za amortyzowane uznane zostaną.
Z c. k. Sądu krajowego.
Lwów, dnia 26. Lipca 1873.

(3380 1-3) Obwieszczenie
Nr. 20750. Od 15. Listopada 1873 będą jazdy posłańcze Pieniaki Brody, Podhorzec Brody i Złoczów Brody przez dworzec kolei

żelaznej w Brodach w następującym porządku obiegać:
1. Jazdy posłańcze Pieniaki-Brody miasto. Z Pieniaków o 4 godz. po południu.
w dworcu kolei
żelaznej w Brodach o 7 g. 15 m. wieczór.
z dworca kolei
żelaznej w Brodach „ 7 „ 20 „ „
w mieście Brodach „ 7 „ 35 „ „
Wpływa w dworcu kolei żelaznej w Brodach do pociągu nr 14/7 do Krasnego. Z Brodów miasta o VI g. — m. rano.
w dworcu kolei
żelaznej w Brodach o VI g. 15 m. rano.
z dworca kolei
żelaznej w Brodach „ VI „ 20 „ „
w Pieniakach „ IX „ 35 „ „
Odchodzi po przybyciu pociągu nr. 11 z Krasnego.
2 Jazdy posłańcze Podkamień Brody. Z Podkaminia o 4 g. popołudniu.
w dworcu kolei żelaznej w Brodach o 6 g, 15 m. wieczór.
z dworca kolei żelaznej w Brodach o 6 g. 20 m. wieczór.
w Brodach mieście o 6 g. 35 m. wieczór.
z Brodów miasta o VI g. rano.
w dworcu kolei żelaznej w Brodach o VI g. 15 m. rano.
z dworca kolei żelaznej w Brodach o VI g. 20 m. rano.
w Podkaminie o VIII g. 35 m rano.
Przybycie i odejście jak powyżej.
3 Jazdy posłańcze Złoczów Brody. Z Złoczowa o 4 g. 30 m. po południu.
w Sassowie „ 5 „ 15 „ „
z Sassowa o 5 „ 20 „ „
w Podhorcach 6 „ 20 „ „ wieczór
z Podhorzec o 6 „ 30 „ „
w dworcu kolei żelaznej w Brodach o 8 g. 30 m. wieczór.
z dworca kolei żelaznej w Brodach o 8 g. 35 m. wieczór.
w mieście Brodach o 8 g. 50 m. wieczór.
Odchodzi ze Złoczowa po przybyciu pociągu nr. 7 ze Lwowa.
Z miasta Brodów o VII g. rano.
w dworcu kolei żelaznej w Brodach o VII g. 15 m. rano.
z dworca kolei żelaznej z Brodów o VII g. 20 m. rano.
w Podhorcach o IX godz. 20 m. przed poł.
z Podhorzec „ IX „ 30 „ „
w Sassowie „ X „ 30 „ „
z Sassowa „ X „ 35 „ „
w Złoczowie „ XI „ 20 „ „
Wpływa w Złoczowie do pociągu nr. 6 do Lwowa.
Co się niniejszem do powszechnej wiadomości podaje.
Lwów, dnia 6. Listopada 1873.

(3381 1-3) Konkurs.
Nr. 2987. W c. k. zakładzie karnym dla mężczyzn we Lwowie jest do obsadzenia kilkanaście posad dozorców pierwszj i drugiej — klasy z roczną płacą 300 i 200 zlr. dzienną porcją chleba, pomieszkaniem w koszarach dla nieżonatych a dodatkiem na pomieszkanie 30 zlr. dla żonatyh, naręście ubraniem skarbowem przepisaniem, tudzież kilkadziesiąt uowo usystemizowanych posad dozorców pomocniczych z dzienną porcją chleba, ubraniem skarbowem przepisaniem i miesięczną płacą, której cyfrę wysokie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości dopiero wyznaczy.
Nominacya dozorców I. i II. klasy nastąpi prowizorycznie, a po upływie roku stanowczo, gdy mianowani odpowiedzą zupełnie powołaniu swemu, co się zaś tyczy pomocniczych dozorców, to stabilizacya takowych dopiero wtedy nastąpić może, gdy na stopień dozorczy II. klasy postąpią, jednakże będzie wszystkim czas prowizorycznej własności do służby wliczony, skoro zostaną mianowani stałymi dozorcami.
Ubiegający się o te posady mają się wykazać, że służbę wojskową odbyli, że posiadają dokładną znajomość języków krajowych niemniej biegłość w czytaniu i pisanu, że nie przekroczyli jeszcze 45. roku życia. Kompetenci we Lwowie mieszkający mają świadectwem lekarzy zakładu karnego, inni zaś świadectwem lekarza w urzędowej służbie stojącego udowodnić, że do służby dozorczy więziennego są fi ycznie zdolni, naręście mają się wykazać, czym się obecnie trudnią.
Pierwszeństwo mają wojskowi aspiranci, którzy podług ustawy z dnia 19. kwietnia 1872 pronotacyę do służby rządowej uzyskali, w razie braku takowych aspirantów wzięnie się także wzgląd na innych, a mianowicie na takich kompetentów, którzy umieją pisać, lub posiadają wykształcenie w jakim kolwiek rzemiośle, tudzież na nieżonatych i młodszych.
Podana własnoręcznie pisane mają być wniesione w przepisanej drodze do podpisanej dyrekcji najdalej do dnia 20. Grudnia 1873.
C. k. dyrekcya zakładu karnego dla mężczyzn
Lwów dnia 11. listopada 1873.
(3383 1-3) Obwieszczenie.
L. 7529. C. k. Sąd powiatowy w Rymanowie, rozpisuje powtórnie sprzedaż realności do masy spadkowej ś. p. Józefa Stanisza należącej pod l. k. 47 w Lubatowej, na 447 zł. 50 ct w. a. oszacowanej, w drodze publicznej licytacji, lecz nie poniżej ceny szacunkowej, a to na 5. Stycznia. 3. Lutego

i 2. Marca 1874 godz. 10 rano w sądzie. — Blizsze szczegóły powzięć można z aktów spadkowych.

Rymanów, 1. Listopada 1873.

(3382 1—3) **E d y k t.**

Nr. 4517. C. k. Sąd powiatowy w Horodence czyni niniejszem wiadomo, iż Mikołaj Rzepij Michajłow z Serafiniec, uchwałą c. k. sądu obwodowego w Stanisławowie z dnia 27. Września 1873 l. 11977 z przydaniem mu kuratora w osobie Michała Jaszana za marnotrawcę uznany został.

Z c. k. sądu powiatowego.

Horodenska, dnia 25. Października 1873.

(3386 1—3) **E d y k t.**

Nr. 61541. C. k. Sąd krajowy we Lwowie wiadomo czyni, iż w skutek podania Jana Gątkowskiego z 24. paźdz. 1873 do l. 61541 o wykreślenie prenotacji sumy 550 złr. m. k. na realności pod l. 469 1/4 dla Jana Siegla uskutecznionej wyznaczono termin do rozprawy na dzień 15. Grudnia 1873 o godz. 11 przed połud. Odnosną uchwałę doręcza się z życia i miejsca pobytu niewiada Janowi Siegłowi do rąk równocześnie w osobie adw. dr. Jekelesa z zastępstwem adw. dr. Kohna ustanowionego kuratora.

Wzywamy niniejszym edyktem Jana Siegla, aby w należytnym czasie u ustanowionego kuratora lub też w sądzie osobiście, albo przez innego zastępcę się zgłosił, i celem przestrzegania swoich praw stosownych środków użył, ile że z zaniechania wyniknąć mogące niekorzystne skutki sobie przypisze.

Z c. k. Sądu krajowego.

Lwów, dnia 31. Paźdz. 1873.

(3389 1—3) **E d y k t.**

L. 63696. C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie uwiadamia z życia i miejsca pobytu niewiadomego p. Wolfa Schuffmüller z Sokala, iż w skutek wniesionego przeciw niemu przez dom handlowy Rentschner i spółka podania z dnia 4. Listopada 1873 do l. 63696 uchwałą z dnia dzisiejszego do l. 63696 nakaz zapłaty na sumę wekslową 100 zł. w. a. z pu. wydany i ustanowionemu równocześnie kuratorowi p. adw. dr. Rapaportowi doręczony został.

Lwów, dnia 7. Listopada 1873.

(3393 1—3) **E d y k t.**

L. 3554 C. k. Sąd powiatowy w Wadowicach podaje niniejszem do wiadomości że w skutek rekwizycji c. k. Sądu obwodowego w Cieszynie z dnia 7. Lutego 1873 l. 1410 celem zaspokojenia należności Jana Kręciocha w kwocie 50 złr. w. a. esc. po prawomocnie przeprowadzonych dwóch pierwszych stopniach egzekucji, egzekucyjna sprzedaż przez licytację realności pod nr. 205 w Choczni położonej, ciała tabularnego nie stanowiącej, do dłużnika Jana Wojtala należącej, składającej się z 10 morgów 751 1/2 gruntu domu i stodoły w trzech terminach a to: 4. Grudnia 1873, 8. Stycznia i 5. Lutego 1874 zawsze o godzinie 10 z rana w Sądzie tutejszym odbyta zostanie i że ta realność aż przy trzecim terminie niżej ceny szacunkowej sprzedana będzie.

Ceną wywołania jest cena szacunkowa w kwocie 1210 złr. w. a., licytant ma przy licytacji złożyć wadium w kwocie 125 złr., zaś w przeciągu 30 dni po zatwierdzeniu aktu licytacji jedną połowę ceny kupna do depozytu, a drugą połowę z 60% w 30 dniach po prawomocności uchwały porządek płatniczy stanowiącej.

Resztę warunków, akt opisanie i detaxacji przejrzeć wolno w registraturze.

O czem się strony sporne, c. k. urząd podatkowy w Wadowicach, wiadomego wierzyciela, niewiadomych zaś, którzy prawo zastawu na tej realności uzyskali przez kuratora w osobie c. k. notaryusza p. Hałacińskiego w Wadowicach dla nich ustanowionego i edyktu zawiadamia.

C. k. Sąd powiatowy.

Wadowice, dnia 26. Paźdz. 1873.

(3394 1—3) **Obwieszczenie.**

L. 54761. W celu zabezpieczenia odbudowania mostu nr. 273 na rzece Strwiążu pod Starzawą w 47 mili 2/4 100 białego stryjsko-sniatyńskiego gościca odbędzie się w c. k. starostwie w Przemyślu na dniu 10. Grudnia 1873 o godzinie 12tej w południe licytacja za pomocą ofert pisemnych.

Cena fiskalna wynosi w kwocie ogólnej 26.970 zł. 15 ct.

Dotyczące plany i bliższe warunki budowy i licytacji przejrzane być mogą w c. k. starostwie w Przemyślu, gdzie też oferty zaopatrzone w wadium 50% ceny fiskalnej wynoszące z wyrażeniem cen nietylko cyframi lecz i literami najdalej do oznaczonego terminu wniesiono być mają.

Oferty spóźnione lub nieułożone według przepisów nie będą uwzględnione.

Z c. k. Namiestnictwa.

We Lwowie, dnia 11. Listopada 1873.

(3435 1—3) **E d y k t.**

Nr. 49717. C. k. Sąd krajowy we Lwowie wiadomo czyni, iż w skutek podania c. k. prokuratora państwa imieniem fundacji Antoniego Józefa dw. im. Spadwińskiego z d. 23. Sierpnia 1873 L. 49717 w celu zaspokojenia wywalczonych przeciw Józefowi Wi-

tosławskiemu sum 6300 i 3150 złr. w. a. z pu. rozprawa celem wywodu pierwszeństwa i płynności wierzytelności na masie Antoniego Józefa Spadwińskiego zanotowanych, i celem załatwienia kwestyi względem ulokowania gotówki w tej masie przechowanej lub przechować się mającej, dzień Sądowy na 11. Listopada i 16. Grudnia 1873 o godzinie 10. przed południem wyznaczony został.

Powyższa uchwała doręcza się z miejsca pobytu niewiadomym Moszkowi Goldschlag, Feige Baczes, Leibie Flieg, Maryi Tretter, Leibie Gruder, Tytusa Zawadzkiego, Samuela Klein i Arona Losch — do rąk równocześnie w osobie adw. Dra. Dobrzańskiego z zastępstwem adw. Dra. Malego ustanowionego kuratora.

Wzywamy niniejszym edyktem Moszka Goldschlag, Feigę Baczes, Leibę Flieg, Maryę Tretter, Leibę Gruder, Tytusa Zawadzkiego, Samuela Klein i Arona Losch — aby w należytnym czasie u ustanowionego kuratora lub też w Sądzie osobiście albo przez innego zastępcę się zgłosili, i celem przestrzegania swoich praw stosownych środków użyli, ile że z zaniechania wyniknąć mogące niekorzystne skutki sobie przypiszą.

Z c. Sądu krajowego

Lwów d. 18. października 1873.

3362 2—3) **E d y k t.**

Nr. 24765. C. k. Sąd krajowy w Krakowie, na zasadzie § 63 ordynacji konkursowej, zezwolił na otwarcie konkursu na majątek Jana Antoniego fabrykanta sukna w Białej, a mianowicie na majątek ruchomy gdziekolwiekby się takowy znajdował, a na majątek nieruchomy o tyle, o ile takowy położony jest w tych krajach, w których ordynacja konkursowa z dnia 25. grudnia 1868 obowiązuje. — Komisarzem konkursowym ustanawia się p. Dominika Dippoltera c. k. sędziego powiatowego w Białej a tymczasowym zarządcą masy p. adw. dr. Eisenberga w Białej.

Wierzycieli wzywa się niniejszem, aby na terminie dnia 18go Listopada 1873 o godzinie 10tej z rana przed komisarzem konkursowym w Białej wyznaczonym, za przedłożeniem dokumentów któreby ich pretensje wykazywały, oświadczyli się co do potwierdzenia tymczasowego zarządcy masy, lub co do ustanowienia innego, tudzież aby wybrali wydział wierzycieli.

C. k. Sąd krajowy wzywa tych wierzycieli, którzy swych pretensji przeciwko masie konkursowej chcą dochodzić, aby takowe nawet w tym przypadku gdyby się pozew w toku znajdował do dnia 1. Lutego 1874 w c. k. Sądzie krajowym w Krakowie lub w c. k. Sądzie powiatowym w Białej podług przepisu ordynacji konkursowej, unikając szkodliwych skutków prawa zgłosili, a na terminie na dzień 6. Lutego 1874 o godzinie 10 z rana w biurze komisarza konkursowego oznaczonym wywierzycielni i swoje wnioski co do oznaczenia pierwszeństwa swych pretensji poczynili.

Wierzycielom, którzy pretensje swoje zgłoszą, a na owym terminie będą obecni, przysługują prawo na miejsce tymczasowego zarządcy masy jego zastępcę i wydział wierzycieli, którzy dotąd obowiązki te sprawowali, powołać ostatecznie osoby w których zaufanie pokładają.

Wierzyciele, którzy w Białej lub w jej pobliżu nie zamieszkują, winni są przy zgłoszeniu wymienić pełnomocnika w Białej zamieszkałego, w celu doręczenia uchwał sądowych, w przeciwnym bowiem razie na wniosek komisarza konkursowego, wierzycielom rzeczonym na ich niebezpieczeństwo i koszt kurator ustanowionym by został.

Dalsze ogłoszenia w toku postępowania konkursowego umieszczone będą w urzędowej „Gazecie Lwowskiej“.

Kraków, 4. Listopada 1873.

(3430 2—3) **Obwieszczenie.**

Nr. 16977. Przy c. k. sądzie powiatowym w Dembicy została posada woźnego z roczną płacą 250 złr. w. a. i z prawem posunięcia się na wyższą płacę etatową tudzież z dodatkiem aktywalnym 25 procent i ubiorem urzędowym opróżniona.

Ubiegający się o tę posadę mają swe podania w myśl rozporządzenia wysokiego Ministerstwa dla obrony krajowej z dnia 12 lipca 1872 l. 98 d. p. p. należycie złożone w przeciągu czterech tygodni od dnia 21. listopada 1873. liczyć się mających, do Prezydium c. k. Sądu obwodowego w Tarnobrzegu wniesić.

Z Rady c. k. Sądu krajowego wyższ.

Kraków dnia 6. listopada 1873.

(3363 2—3) **E d y k t.**

Nr. 7894. Ze strony c. k. Sądu obwodowego w Złoczowie stosownie do odezwy c. k. Sądu krajowego we Lwowie z dnia 12. Lipca 1873 do l. 35274 rozpisuje się w celu zaspokojenia wierzytelności galicyjskiej kasy oszczędności w kwocie 8195 złr. 75 ct. w. a. jako resztującej kwoty z większej w ilości 8669 złr. 59 ct. wywalczonej kwoty pochodzącej wraz z procentami 60% o dnia 6. Listopada 1872. bieżącymi; tudzież

60% prowizyą zwłoki od każdej na dniu 6. Listopada i 6. Maja nieuiszczonej raty, niemniej kosztami sporu i egzekucji w kwotach 12 złr. 87 ct., 19 złr. 47 ct., 5 złr. 8 ct., 63 złr. 45 ct. i 18 złr. 98 ct. w. a. przyznaniem sprzedaż publiczną przymusową dóbr Niedzielisk w powiecie przemysłańskim położonych do spadkobierców Hersza Ackera należących i w tym celu postanawia się termina na dzień 23. Grudnia 1873, 22. Stycznia 19. Lutego 1874, każdą razą o godzinie 10. przed południem w tutejszym Sądzie obwodowym.

Cenę wywołania stanowi wartość przy udzieleniu pożyczki przyjęta w sumie 19823 złr. 20 ct. w.

Każdy z licytujących winien przed rozpoczęciem licytacji dziesiątą część ceny wywołania to jest 1983 złr. w. a. w gotówce w książeczkach galic. kasy oszczędności w listach zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, uprzyw. galic. akcyjnego banku hipotecznego, albo w galicyjskich obligacjach indemnizacyjnych — wedle ostatniego kursu do rąk komisji licytacyjnej jako wadium złożyć.

Gdyby rzeczona dobra w wyznaczonych powyżej trzech terminach wyżej lub przy najmniej za cenę wywołania nie zostały sprzedane, wyznacza się do ustanowienia lżejszych warunków termin na dzień 23. Lutego 1874. o godzinie 10. przed południem, na którym wierzyciele hipoteczni pod tym rygorem jawić się mają, iż niestawiający za przystępujących do większości obecnych uważani będą.

Względem ciężących na tych dobrach długów, mogą interesowani wyciąg tabularny w tut. sądowej registraturze przejrzeć a względem podatków i innych danin odseła się ich do c. k. urzędu podatkowego w Przemyślanach.

O rozpisaniu tej przymusowej licytacji zawiadamia się właścicieli spadkobierców Hersza Ackera jako to: Simsche Acker, Mojżesza Acker, Abrahama Markusa, Susche Acker zam. Neubauer, Jankla i Benjamina Acker — galic. kasę oszczędności, c. k. Prokuratorę skarbu, Ludmilę Emilię d. i Czerny Zakrzewską zam. Wiszniewską, tudzież wszystkich wierzycieli, którzyby po dzień 10. Lu tego 1873 prawo hipoteki uzyskali, lub którzyby niniejsza przyszłe uchwały egzekucyjne albo wcale nie, albo wcześniej przed terminem doręczone być nie mogły, do rąk ustanowionego kuratora adw. Dra. Heynego z zastępstwem adw. Dra. Billeta i edykta.

Z Rady c. k. Sądu obwodowego

Złoczów dnia 1. Października 1873.

(3364 2—3) **E d y k t.**

L. 4736 C. k. Sąd powiatowy nieobecnym i z miejsca pobytu niewiadomym Maryannie Czernigiewiczowej wdowie po ś p. Bazyli Czernigiewicz, Janowi Piotrowi Starosolskim, Michałowi, Janowi, Magdalenie Maryannie i Kseni Czernigiewicz, lub na wypadek ich śmierci nieznanym ich z imienia i miejsca pobytu spadkobiercom wiadomo czyni, że uchwałą tutejsząsądową z dnia 30. Września 1873 l. 4736 intabulację p. Kazimierza Bliżnińskiego, za właściciela części realności pod l. k. 162 w mieście Drohobyczu i l. k. 3 na przedmieściu Zardworna dozwolono i dla nich kuratora w osobie p. adw. kraj. dr. Wolskiego ustanowiono, któremu odnośne uchwały doręczone zostają.

Z c. k. Sądu powiatowego.

Drohobycz, dnia 30. Września 1873.

(3365 2—3) **E d y k t.**

L. 3955. C. k. Sąd powiatowy w Głogowie zawiadamia niniejszym edyktem z miejsca pobytu niewiadomego Leibę Engelhardta że Hillel i Perla Engelhardt z Głogowa wniosli przeciw niemu pod dniem 17. paźdz. 1873 l. 3955 pozew o zniesienie spółwłasności realności pod nr. 129 w Głogowie położonej, że dla niego ustanowiono kuratorem Jakóba Seilego w Głogowie któremu pozew się doręcza i że do rozprawy ustnej termin na dzień 21. Stycznia 1874 o godzinie 9. rano wyznaczono.

Leib Engelhardt ma albo kuratorowi udzielić potrzebną informację i dowody, lub też innego pełnomocnika sądowi wskazać, słowem stosownych do obrony środków użyć gdyż wynikające z zaniechania skutki, sam sobie przypisać będzie musiał.

Z c. k. Sądu powiatowego.

Głogów, dnia 7. Listopada 1873.

(3366 2—3) **E d y k t.**

Nr. 34453. Lwowski c. k. Sąd krajowy dla spraw cywilnych wiadomo czyni p. Wincencie Kulikowskiej, że na skutek prośby spadkobierców ś. p. Rudolfa Kurzweila o wykazanie, iż prenotacja połowy sum 140 złr., 80 złr., 30 złr., m. k. w stanie biernym części dóbr Męczykówka wedle Dom. 318 pag. 212 n. 6 on. na rzecz Wincency Kulikowskiej uskuteczniiona, jest usprawiedliwioną lub w toku usprawiedliwienia się znajduje, gdyż inaczej wykreślona zostanie w myśl § 45 u h. wyznaczyl dzień sądowy na 11go Grudnia 1873 o godz. 10 przed połud.

Dla p. Wincency Kulikowskiej z życia i pobytu niewiadomej kuratora w osobie adw.

dr. Sernaka z zastępstwem dr. Paślawskiego ustanawiając, wzywa tenże sąd p. Wincencę Kulikowską, ażeby na powyższym terminie bądź osobiście stanęła lub ustanowionemu kuratorowi potrzebną celem obrony praw jej informację udzieliła, lub innego pełnomocnika wybrała, gdyż w przeciwnym razie zle skutki ztąd wyniknąć mogące sama sobie przypisać będzie winna.

Z c. k. sądu krajowego.

Lwów, dnia 28. Czerwca 1873.

(3360 2—3) **E d y k t.**

Nr. 33534/56808. C. k. Sąd krajowy lwowski przychylając się do prośby spadkobierców ś. p. Rudolfa Kurzweila wyznaczył w myśl §. 45 n. k. do wykazania usprawiedliwienia prenotacji prawa trzyletniego dzierżawy części dóbr Mińczykówka wedle Dom. 318 p. 213 n. 8 on. na rzecz Stefana Łukasiewicza uskuteczniionej, termin na dzień 11. Grudnia 1873. 11. godz. przed połud.

Dla niewiadomego z życia i pobytu zastrzeżenie popierającego p. Stefana Łukasiewicza mianuje sąd ten kuratorem p. adw. Rappaporta zastępcą zaś jego p. adw. Witzta i wzywa tegoż p. Stefana Łukasiewicza, aby na wyznaczonym terminie albo osobiście stanął, i obronę wniosł albo informację z możliwymi wywodami prawnymi ustanowionemu dla niego kuratorowi wcześniej przed terminem udzielił lub innego zastępcę obrał i o tem Sąd zawiadomił, gdyż inaczej zle skutki z zaniechania tego wyniknąć mogące sobie samemu będzie przypisać miał.

Z c. k. Sądu krajowego

Lwów, dnia 14. Czerwca 1873.

(3178 3—3) **E d y k t.**

Nr. 1523. C. k. Sąd powiatowy w Nowemiole ogłasza niniejszem, że Jakim Chemij, włościanin z Medynach w skutek uchwały c. k. Sądu obwodowego w Tarnopolu 19. Maja 1873, L. 6148 za marnotrawcę uznany i Antoni Kościuk dlań kuratorem sądowym ustanowiony został.

C. k. Sąd powiatowy

Nowesioło 30. Czerwca 1873

Doniesienia prywatne.

(3395 1—3) **Ogłoszenie konkursu.**

Nr. 108 pr. Przy Magistracie krakowskim jest do obsadzenia posada adjunkta conceptowego z płacą roczną 800 złr. w. a.

Chcący się ubiegać o tę posadę, winni wnieść podania do Prezydium Magistratu najdalej do dnia 15. Grudnia b. r. i do takowych dołączyć dowody wieku, ukończenia nauk prawniczych i złożonego egzaminu praktycznego dla urzędników administracyjnych państwa przepisanego, na koniec donieść, czyli i w jakim stopniu są pokrewnionymi lub spowinowaceni z urzędnikami Magistratu krakowskiego.

Nadmienia się przytem że urzędnicy Magistratu krakowskiego mają prawo do emerytury na zasadzie oddzielnej ustawy, w roku bieżącym przez Radę Miejską uchwalonej, która dla nich jak i dla pozostałych wdów i sierot, zaopatrzenie, dzisiejszym stosunkom odpowiednio zapewnia.

Kraków dnia 11. Listopada 1873.

(3396 1—3) **Konkurs.** (1169)

Celem obsadzenia posady lekarza miejskiego w Kutach z roczną remuneracją 100 złr. w. a. rozpisuje się konkurs po ozień 10. Grudnia 1873. do wnoszenia podań opatrzonych dowodami uzdoznienia.

Zwierzchność gminy miasta Kut

dnia 9. listopada 1873.

Neue Preisverabstimmung.

Sür Bücherfreunde!

Der illustr. Hausfreund 12 Jahrg. zuf. 3 fl.	Brehm: Tierwelt mit gr. Illustr. 2 "
Aleks. Dumas Romane 60 Tle. 5 "	Blumen Album gr. Prachtw., color 2 "
Buch der Ehe u. Gehehltens 2 "	Illustr. Artgegesch. 1864 n. 66 zuf. . . . 2 "
Das Thal verfieltes Buch (fellen) 2 "	Faunias, Liebessabenteuer 4 Bde. 6 "
Menes Dichter-Album pompös geb. 2 "	Romanbibliothek (1870) 8 Bde. zuf. . . . 2 "
Alogie- und Sympathiebuch (fellen) 2 "	Don Quixote, beste Ausgabe 5 Bde. . . . 2 "
Bulwer's Romane, 31 Tle. gr. Ausg. 4 "	Casanova, 17 Bde. m. Illustr. 12 "
Sibillathek neuerer Reifen 7 Bde. 3 "	fflands sämtl. Werke 24 Bde. 4 "
Shakespeare's compl. Works 8 Vol. 2 "	Gefst. Rabbi Joseph's (fellen) 2 "
Mexico, Pr. Kupferwert m. Text 2 "	Tromlitz Werke 5 Bde. 2 "
Opern-Album f. Piaslo eleg. 2 "	Neue Criminalgesch. 2 Bde. 2 "
7 Bücher Naturwissenschaft illustr. 2 "	Neue gr. Weltgeschichte 3 Octavbde. . . . 2 "
Das Welt m. Illustr. (verfieltes) 2 "	Antekdottenhauschatz 10 Bde. zuf. 2 "

Expedition zoll- und steuerfrei.

Moritz Glogau junior,
Hamburg, Neuerwall 66.

(3436)